

LEP - (2025-26)
ਕਲਾਸ: 10+1
ਵਿਸ਼ਾ: ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਅਧਿਐਨ

1. ਕਾਰੋਬਾਰ, ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਵਣਜ

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

- ਆਰਥਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਇਹਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ:
 - ਦੌਲਤ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ
 - ਸਮਾਜਿਕ ਸਬੰਧ
 - ਸਮਾਜ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨਾ
 - ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਵਿਕਾਸ
- ਗੈਰ-ਆਰਥਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਲਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ:
 - ਮਨੁੱਖੀ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ
 - ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ
 - ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਣਾ
 - ਜਨਤਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਵਧਾਉਣਾ
- ਕਿਸੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ:
 - ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰੇ
 - ਸਮਾਜ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰੇ
 - ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਣਾ
 - ਨਿਯੰਤਰਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ
- ਤਨਖਾਹ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ:
 - ਕਾਰੋਬਾਰ
 - ਰੁਜ਼ਗਾਰ
 - ਪੇਸ਼ਾ
 - ਇਹ ਸਾਰੇ
- ਕਿਹੜੀ ਆਰਥਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ:
 - ਰੁਜ਼ਗਾਰ
 - ਕਾਰੋਬਾਰ
 - ਪੇਸ਼ਾ
 - ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

1. (a) 2. (b) 3. (c) 4. (b) 5. (c)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

- ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ।
 - ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ।
 - ਵਪਾਰ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਆਪਸੀ ਲਈ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ।
 - ਵਪਾਰ ਤੋਂ ਗਾਹਕਾਂ ਤੱਕ ਸਾਮਾਨ ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ।
 - ਗਿਆਨ ਦੀ ਰੁਕਾਵਟ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਦੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
1. ਸਮਾਜਿਕ 2. ਮਨੁੱਖੀ 3. ਲਾਭ 4. ਉਤਪਾਦਕ 5. ਇਸਤਿਹਾਰ

ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ

- ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੱਝਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੈ।
 - ਇਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਆਰਥਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਗੈਰ-ਆਰਥਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।
 - ਇੱਕ ਨਿਰਮਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਦੀ ਖਰੀਦ ਇੱਕ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੈ।
 - ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਵਪਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਸਹਾਇਤਾ ਹੈ।
 - ਕਿਸੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਬਾਜ਼ਾਰ ਬਣਾਉਣਾ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੈ।
1. (F) 2. (T) 3. (F) 4. (T) 5. (F)

ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

- ਮਨੁੱਖੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰੋ
ਉੱਤਰ: (i) ਆਰਥਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ii) ਗੈਰ-ਆਰਥਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ
- ਆਰਥਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
ਉੱਤਰ: ਆਰਥਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੋਂ ਭਾਵ ਰੇਜ਼ੀ-ਰੇਟੀ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਹਨ।
- ਮੁੱਖ ਆਰਥਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰੋ।
ਉੱਤਰ: (i) ਕਾਰੋਬਾਰ (ii) ਪੇਸ਼ਾ (iii) ਰੁਜ਼ਗਾਰ
- ਗੈਰ-ਆਰਥਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਗੈਰ-ਆਰਥਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਉਹਨਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸਮਾਜਿਕ, ਧਾਰਮਿਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ, ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਜਾਂ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।
- ਗੈਰ-ਆਰਥਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਅੰਤਮ ਨਤੀਜਾ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਮਾਨਸਿਕ ਜਾਂ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ।

ਛੋਟੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

- ਆਰਥਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸੋ।

ਉੱਤਰ: ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਵੰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਖਪਤ ਲਈ ਜਾਂ ਮੁਨਾਫ਼ੇ 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਲਈ, ਆਰਥਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

2. ਗੈਰ-ਆਰਥਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕੀ ਹਨ?

ਉੱਤਰ: ਇਹ ਉਹ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸਮਾਜਿਕ, ਧਾਰਮਿਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ, ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਜਾਂ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਗੈਰ-ਆਰਥਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸਵੈ-ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਲਾਭ ਲਈ।

3. ਪੇਸ਼ੇ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸੋ।

ਉੱਤਰ: ਪੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੇਵਾ ਗਾਹਕ ਤੋਂ ਲਈ ਗਈ ਇੱਕ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਫੀਸ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

4. ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸੋ।

ਉੱਤਰ: ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੇਵਾ ਤਨਖਾਹ ਜਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

5. ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਵਟਾਂਦਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਮਾਣ, ਵਪਾਰ, ਆਵਾਜਾਈ, ਬੈਂਕਿੰਗ, ਬੀਮਾ, ਵੇਅਰਹਾਊਸਿੰਗ, ਵਿੱਤ, ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ।

6. ਸੈਕੰਡਰੀ ਉਦਯੋਗਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?

ਉੱਤਰ: ਸੈਕੰਡਰੀ ਉਦਯੋਗ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਦੀ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਲੋਹੇ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਉਦਯੋਗ ਹੈ, ਸਟੀਲ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਇੱਕ ਸੈਕੰਡਰੀ ਉਦਯੋਗ ਹੈ।

7. ਖਪਤਕਾਰ ਵਸਤੂਆਂ ਕੀ ਹਨ?

ਉੱਤਰ: ਇਹ ਉਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਬਰੈੱਡ, ਸਾਬਣ, ਤੇਲ, ਟੁੱਥਪੇਸਟ।

8. ਉਦਯੋਗ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸੋ।

ਉੱਤਰ: ਉਦਯੋਗ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਨੂੰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਉਤਪਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਮਾਲ ਵਿੱਚ ਰੂਪ ਬਦਲਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੈਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਸਤਾਂ ਖਪਤਕਾਰ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਕ ਵਸਤੂਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਦਯੋਗ ਜਾਨਵਰਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜੀਵਤ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਜਨਨ ਨਾਲ ਵੀ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਉਦਯੋਗ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਫਰਮਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੈਂਕਿੰਗ, ਆਵਾਜਾਈ, ਬੀਮਾ ਆਦਿ ਨੂੰ ਉਦਯੋਗ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

9. ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਉਦਯੋਗ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਇਸ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਤਪਾਦ ਅੰਤਿਮ ਉਤਪਾਦ ਬਣਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਤਿਆਰ ਉਤਪਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੱਚਾ ਮਾਲ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਹੀ, ਅੰਤਿਮ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤਿਆਰ ਮਾਲ ਤਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੂਤੀ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਪਾਹ ਕੱਪੜਾ ਬਣਨ ਲਈ ਜਿਨਿੰਗ, ਬੁਣਾਈ ਅਤੇ ਰੰਗਾਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦਾ ਹੈ। ਖੰਡ ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਕਾਗਜ਼ ਉਦਯੋਗ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ।

10. ਵਪਾਰ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸੋ।

ਉੱਤਰ: ਵਣਜ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੂਲ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਖਪਤ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸਥਾਨ ਤੱਕ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਵਣਜ ਵਿੱਚ ਦੋ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, (i) ਵਪਾਰ, ਅਤੇ (ii) ਵਪਾਰ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਜਾਂ ਸਹਾਇਕ। ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਵਪਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਟਾਂਦਰੇ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵਪਾਰ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਜਾਂ ਸਹਾਇਕ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜਾਈ, ਬੈਂਕਿੰਗ, ਬੀਮਾ, ਸੰਚਾਰ, ਵੇਅਰਹਾਊਸਿੰਗ, ਪੈਕੇਜਿੰਗ, ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਵਪਾਰ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

11. ਜੈਨੇਟਿਕ ਉਦਯੋਗਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਜੈਨੇਟਿਕ ਉਦਯੋਗ ਜਾਨਵਰਾਂ ਅਤੇ ਪੌਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਦੁਬਾਰਾ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਗੁਣਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਣਾ ਹੈ। ਨਰਸਰੀਆਂ, ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ, ਮੱਛੀ, ਹੈਚਰੀਆਂ ਜੈਨੇਟਿਕ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ। ਪੌਦੇ ਉਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਛੀਆਂ ਅਤੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮੁਨਾਫ਼ੇ 'ਤੇ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

12. ਵਪਾਰ ਲਈ ਰਾਜ ਸਹਾਇਕ ਜਾਂ ਸਹਾਇਕ।

ਉੱਤਰ: ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੌਰਾਨ, ਕਈ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਫੋਆ-ਢੁਆਈ, ਵਿੱਤ, ਬੀਮਾ, ਵੇਅਰਹਾਊਸਿੰਗ ਆਦਿ ਸੰਬੰਧੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਪਾਰ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਜਾਂ ਸਹਾਇਕ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੁਚਾਰੂ ਵਪਾਰ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਸਥਾਨ, ਵਿਅਕਤੀ, ਵਿੱਤ, ਸਮਾਂ, ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਜੇਖਮ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਪਾਰ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਦੁਆਰਾ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

2. ਏਕਲ -ਮਲਕੀਅਤ

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਏਕਲ -ਮਾਲਕੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

(a) ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ	(b) ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ
(c) ਸੱਤ ਵਿਅਕਤੀ	(d) ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਗਿਣਤੀ

2. ਇੱਕਲੇ-ਮਾਲਕ ਦੀ ਦੇਵਦਾਰੀ ਹੈ:

- (a) ਸੀਮਤ (b) ਅਸੀਮਤ
(c) ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ (d) ਮੁਨਾਫ਼ਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ

3. ਇੱਕ ਇੱਕਲਾ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹਨ:

- (a) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਕਾਈਆਂ (b) ਇੱਕੋ ਇਕਾਈ
(c) ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ (d) ਸੁਤੰਤਰ ਹਸਤੀ

4. ਇੱਕ ਇੱਕਲੇ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

- (a) ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ (b) ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਸਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ
(c) ਸੀਮਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਸਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ (d) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

5. ਇੱਕ ਇੱਕਲਾ ਮਾਲਕ ਇਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ:

- (a) ਮਦਦ ਲਈ ਸਾਥੀ ਜੋੜੇ (b) ਮਦਦ ਲਈ ਨੌਕਰ ਜੋੜੇ
(c) ਸਾਥੀ ਅਤੇ ਨੌਕਰ ਦੋਵੇਂ (d) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

ਉੱਤਰ: 1. (a) 2. (ਬੀ) 3. (ਬੀ) 4. (a) 5. (ਬੀ)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

1. ਇੱਕ ਵਪਾਰੀ ਦੀ ਦੇਵਦਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
 2. ਇੱਕਲੇ ਮਾਲਕੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਸਮਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
 3. ਇੱਕਲਾ ਵਪਾਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਅਕਤੀ/ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
 4. ਇੱਕ ਇੱਕਲਾ ਮਾਲਕ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
 5. ਇੱਕ ਇੱਕਲਾ ਮਾਲਕ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਉੱਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ।
 6. ਇੱਕ ਇੱਕਲਾ ਮਾਲਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਜੋਖਮ ਝੱਲਦਾ ਹੈ।
 7. ਇੱਕਲੇ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
1. ਅਸੀਮਤ; 2. ਨਹੀਂ; 3. ਇੱਕ; 4. ਸੀਮਤ; 5. ਬਿਹਤਰ; 6. ਸਾਰੇ; 7. ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ;

ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ

1. ਇੱਕ ਇੱਕਲੇ-ਮਾਲਕ ਦੀ ਸੀਮਤ ਦੇਵਦਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
 2. ਇੱਕਲੇ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਸਮੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।
 3. ਇਕਹਿਰਾ-ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਬਹੁਤ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
 4. ਇਕਹਿਰੇ-ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੀਮਾ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
 5. ਇਕਹਿਰਾ-ਮਾਲਕੀ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣਾ ਰੂਪ ਹੈ।
1. (F) 2. (T) 3. (T) 4. (F) 5. (T)

ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਇਕਹਿਰਾ-ਮਲਕੀਅਤ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਉੱਤਰ: ਇਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।
2. ਕੀ ਇੱਕ ਇੱਕਲੇ-ਮਾਲਕ ਦੀ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਸਤੀ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਇਕਲੇਤਾ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਇੱਕੋ ਹੀ ਹਨ, ਕੋਈ ਵੱਖਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਸਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
3. ਕੀ ਗਾਹਕ ਲਈ ਇੱਕਲੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਪਹੁੰਚਯੋਗਤਾ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਹਾਂ, ਗਾਹਕਾਂ ਤੱਕ ਸਿੱਧੀ ਪਹੁੰਚਯੋਗਤਾ ਹੈ।
4. ਇੱਕ-ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਸਮਾਂ ਕੀ ਹਨ?
ਉੱਤਰ: ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ।
5. ਕੀ ਇਕਹਿਰੇ-ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਇਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਤੇਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
6. ਕੀ ਇਕਹਿਰਾ-ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਨਹੀਂ, ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਛੋਟੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ।

ਛੋਟੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਇੱਕਲੇ-ਮਾਲਕ ਦੀ ਅਸੀਮਤ ਦੇਵਦਾਰੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਇੱਕਲੇ-ਮਾਲਕ ਦੀ ਦੇਵਦਾਰੀ ਅਸੀਮਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀਆਂ ਦੇਵਦਾਰੀਆਂ ਇੱਕਲੇ-ਮਾਲਕ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੇਕਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇਵਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹਨ।
2. ਕੀ ਇੱਕ-ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਇੱਕ-ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਰੋਬਾਰ ਉਦੋਂ ਖਤਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ-ਮਾਲਕ ਕੁਝ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।
3. ਇੱਕਲੇ ਮਾਲਕ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਿਵੇਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਇੱਕ ਮੋਲ-ਟ੍ਰੈਡ ਕਾਰੋਬਾਰ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸੰਗਠਨ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਸਮੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਦੋਂ ਵੀ ਚਾਹੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਲਾਈਨ ਦੀ ਚੋਣ ਹੈ। ਕਾਰੋਬਾਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

4. ਇੱਕਲੇ ਵਪਾਰਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਪੰਜ ਲਾਭ ਦੱਸੋ।

- ਉੱਤਰ:** (i) ਇਹ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਆਸਾਨ ਤਰੀਕਾ ਹੈ।
 (ii) ਇੱਕ ਇੱਕਲਾ ਵਪਾਰੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
 (iii) ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਭੇਤ ਆਪਣੇ ਤੱਕ ਹੀ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ।
 (iv) ਮਾਲਿਕ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਅਸੀਮਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਵਿੱਤ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਆਸਾਨ ਹੈ।
 (v) ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਬਹੁਤ ਆਸਾਨ ਹੈ।

5. ਇਕਹਿਰੇ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੱਸੋ।

- ਉੱਤਰ:** (i) ਇੱਕ ਇਕਲੇਤੇ ਮਾਲਕ ਕੋਲ ਸੀਮਤ ਸਰੋਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
 (ii) ਇੱਕਲੇ ਮਾਲਕ ਦੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਅਸੀਮਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਪਾਰਕ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
 (iii) ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਇੱਕਲੇ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।
 (iv) ਇਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਹੈ।

3. ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਕਾਰੋਬਾਰ

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਫਰਮ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ:

- (a) ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ (b) ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ
 (c) ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਾਂਝੀ ਜਾਇਦਾਦ (d) ਇਹ ਸਾਰੇ

2. ਜੇ ਕਰਤਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸਾਂਝਾ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਹੈ।

- (a) ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪੁਰਸ਼ ਮੈਂਬਰ (b) ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮੈਂਬਰ
 (c) ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ (d) ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ

3. ਸਹਿ-ਭਾਗੀਆਂ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਹੈ:

- (a) ਸੀਮਤ (b) ਅਸੀਮਤ
 (c) ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ (d) ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ

4. ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਹੈ:

- (a) ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ (b) ਜਨਮ ਦੁਆਰਾ
 (c) ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਕੇ (d) ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ

5. ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਕੌਣ ਲੈਂਦਾ ਹੈ:

- (a) ਸਰਬਸੰਮਤੀ (b) ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ
 (c) ਕਰਤਾ (d) ਸੀਨੀਅਰ ਮੈਂਬਰ

1. (a) 2. (b) 3. (c) 4. (b) 5. (c)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

- ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਕਰਤਾ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਹੈ।
 - ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ਼ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
 - ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਹੈ।
 - ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
 - ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਫਰਮ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ।
1. ਅਸੀਮਤ 2. ਕੈਨ 3. ਕੋਂਦਰੀਕ੍ਰਿਤ 4. ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ 5. ਬਰਾਬਰ

ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ

- ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸਾਂਝੇ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ।
 - ਸਹਿ-ਭਾਗੀਆਂ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਅਸੀਮਤ ਹੈ।
 - ਹਿੰਦੂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਸਕੂਲ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਅਤੇ ਅਸਾਮ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
 - ਸਾਂਝੇ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਮੈਂਬਰ ਕਰਤਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
 - ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਫਰਮ ਸੀਮਤ ਸਰੋਤਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ।
1. (T) 2. (F) 3. (F) 4. (T) 5. (T)

ਸਵਾਲ ਜਵਾਬ

ਪ੍ਰ. 1 ਸਾਂਝੇ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਛੇ ਗੁਣ ਦੱਸੋ।

1. **ਕੇਂਦਰੀਕ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ।** ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਫਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ 'ਕਰਤਾ' ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਰਤਾ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਉਸਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।
2. **ਅਤਿਅੰਤ ਗੁਪਤਤਾ।** ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਕਰਤਾ ਹੀ ਪੂਰੇ ਸ਼ੇਅ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਹ ਬਹੁਤ ਗੁਪਤਤਾ ਨਾਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ, ਉਹ ਫਰਮ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਕੁਝ ਗੁਪਤ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ।
3. **ਤੇਜ਼ ਫੈਸਲੇ।** ਸੰਯੁਕਤ ਪੂੰਜੀ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ, ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਤੇਜ਼ ਫੈਸਲਾ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਲਾਭਦਾਇਕ ਉੱਦਮ ਜਲਦੀ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਲੈਣ ਕਾਰਨ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੁਆਇੰਟ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਫਰਮ ਵਿੱਚ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਰਤਾ ਇਕਲੋਤਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
4. **ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਹੂਲਤਾਂ।** ਹਰੇਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਹੂਲਤਾਂ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਰਤਾ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਅਸੀਮਤ ਹੈ। ਕਰਤਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਫਰਜ਼ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਉਠਾਏ ਗਏ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੂਰਾ ਕਰੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਰਤਾ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਰਜ਼ਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਦਦਗਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
5. **ਆਰਥਿਕਤਾ।** ਕਿਸੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸਦੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ, ਆਰਥਿਕਤਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤੁਲਿਤ ਅਤੇ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਕਰਤਾ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨਾਲ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਰਤਾ ਦੀ ਗਰਦਨ 'ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਵੰਡ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਲਟਕਦੀ ਤਲਵਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਹੈ।
6. **ਸਹਿ-ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਦੀ ਸੀਮਤ ਦੇਣਦਾਰੀ।** ਪਰਿਵਾਰਕ ਫਰਮ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਣਵੰਡੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਅਸੀਮਤ ਹਨ। ਇਹ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਫਰਮ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਫਾਇਦਾ ਵੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰ. 2 ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੱਸੋ।

1. **ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਇਨਾਮ ਨਹੀਂ।** ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਧੇਰੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਇਨਾਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਕੁਸ਼ਲ ਕਾਮੇ ਵੀ ਘੱਟ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਭਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਲਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂਬਰ ਕੰਮ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ।
2. **ਸੀਮਤ ਪੂੰਜੀ।** ਨਿਵੇਸ਼ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹਨ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਸਥਾਰ ਲਈ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕਰਨ। ਇਹ ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਵੱਡੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।
3. **ਸੀਮਤ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਹੁਨਰ।** ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਿਹਾ/ਰਹੀ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਹੁਨਰ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਫਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।
4. **ਸ਼ੱਕ।** ਕਰਤਾ ਗੁਪਤਤਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਸ਼ਕਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਗੁਪਤ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਿਆਰ ਹੈ। ਇਹ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸ਼ੱਕ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

4. ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ:

(a) ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ	(b) ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ
(c) ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀ	(d) ਵੀਹ ਵਿਅਕਤੀ

2. ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਹੈ:

(a) ਅਸੀਮਤ	(b) ਸੀਮਤ
(c) ਪੂੰਜੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ	(d) ਲਾਭ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ

3. ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਾਥੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?

(a) ਕੰਪਨੀ	(b) ਫਰਮ
(c) ਵਿਅਕਤੀ	(d) ਸਮਾਜ

4. ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦਾ ਮੂਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

(a) ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਲੇਖ	(b) ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟਸ
(c) ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼	(d) ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ

5. ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਹੈ:

(a) ਲਾਜ਼ਮੀ	(b) ਵਿਕਲਪਿਕ
(c) ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ	(d) ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

1. (b) 2. (a) 3. (c) 4. (c) 5. (b)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

1. ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

2. ਵਿੱਚ ਸੀਮਤ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ।
 3. ਸਾਂਝੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਫਰਮ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
 4. ਕਿਸੇ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦੇ ਭੰਗ ਹੋਣ ਨਾਲ ਦਾ ਭੰਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।
 5. ਕਿਸੇ ਸਾਥੀ ਦੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਨਾਲ ਦਾ ਵਿਛੋੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
1. ਮੌਖਿਕ; 2. ਸੀਮਤ ਦੇਣਦਾਰੀ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ; 3. ਅਪ੍ਰਤੱਖ; 4. ਫਰਮ; 5. ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ।

ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ

1. ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।
 2. ਸਾਂਝੇਦਾਰ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵਧਾ ਸਕਦੇ।
 3. ਆਮ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਦੇਣਦਾਰੀ ਅਸੀਮਤ ਹੈ।
 4. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੀਮਤ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ।
 5. ਸਾਂਝੇਦਾਰ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਫਰਮ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹਨ।
1. (F) 2. (F) 3. (T) 4. (F) 5. (T)

ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਕੀ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ?
ਉੱਤਰ ਨਹੀਂ
2. ਕੀ ਸਾਂਝੇਦਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?
ਉੱਤਰ ਨਹੀਂ
3. ਸਾਂਝੇਦਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਵੰਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ?
ਉੱਤਰ: ਬਰਾਬਰ
4. ਕੀ ਸਾਂਝੇਦਾਰ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਨਾਲ ਫਰਮ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹਨ?
ਉੱਤਰ ਹਾਂ
5. ਕੀ ਸਾਂਝੇਦਾਰ ਵਿਆਜ ਮੰਗ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੇਕਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਪੂੰਜੀ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ:
ਉੱਤਰ: ਹਾਂ, 6% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ

ਛੋਟੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
ਉੱਤਰ: ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਇੱਕ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਇੱਕ ਰੂਪ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਹੱਥ ਮਿਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇਦਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਸਾਂਝੇਦਾਰ ਪੂੰਜੀ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਅਸੀਮਤ ਹਨ।
2. ਕੀ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਭਾਰਤੀ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ ਜੋ ਰਜਿਸਟਰਡ ਫਰਮਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗੈਰ-ਰਜਿਸਟਰਡ ਫਰਮਾਂ ਉਹ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਝ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ, ਫਰਮ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਆਫ਼ ਫਰਮਾਂ ਕੋਲ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
3. ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਕੀ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਸਾਂਝੇਦਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਸਮਝ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਂਝੇਦਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਂਝੇਦਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਫਰਮ ਦਾ ਨਾਮ, ਸਾਂਝੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਪਤੇ, ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂੰਜੀ ਯੋਗਦਾਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਦੀ ਵੰਡ ਆਦਿ ਦੱਸਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਾਂਝੇਦਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਗਲਤਫਹਿਮੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਦਾ ਹੈ।
4. ਸੀਮਤ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਸੀਮਤ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਵਿੱਚ, ਸਾਂਝੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਦੋ ਵਰਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਆਮ। ਆਮ ਸਾਂਝੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਅਸੀਮਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਾਂਝੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਸੀਮਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਾਂਝੇਦਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਪੈਸਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਾਂਝੇਦਾਰ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਫਰਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਂਝੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ।
5. ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕੀ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਫਰਮ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਫਰਮ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਸ਼ਾਮਾਨ ਖਰੀਦ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਵੇਚ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪੈਸੇ ਉਧਾਰ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਰਮ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਫਰਮ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਫਰਮ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਂਝੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਫਰਮ ਦੇ ਕੰਮ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
6. ਸੌਣ ਵਾਲਾ ਸਾਥੀ ਕੌਣ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਪੂੰਜੀ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ। ਇੱਕ ਸੁੱਤਾ ਹੋਇਆ ਸਾਥੀ ਫਰਮ ਨੂੰ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੋੜ ਸਕਦਾ।
7. ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਦੇ ਦੋ ਅਧਿਕਾਰ ਦੱਸੋ।
ਉੱਤਰ: (i) ਹਰੇਕ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

(ii) ਸਾਂਝੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

8. ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ।

ਉੱਤਰ: (i) ਇਹ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸੰਗਠਨ ਹੈ।

(ii) ਸਾਂਝੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਅਸੀਮਤ ਹੈ।

(iii) ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਸਿਰਫ਼ ਕੁਝ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(iv) ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਪੂਰੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਚਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(v) ਸਾਂਝੇਦਾਰ ਅਤੇ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਇੱਕ ਹਨ।

9. ਨਾਮਾਤਰ ਸਾਥੀ ਕੌਣ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਇੱਕ ਨਾਮਾਤਰ ਸਾਥੀ ਉਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਫਰਮ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਉਧਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕੋਈ ਪੂੰਜੀ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਸਾਂਝੇਦਾਰ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਾਮਾਤਰ ਸਾਥੀ ਉਹਨਾਂ ਤੀਜੀ ਧਿਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਫਰਮ ਨੂੰ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇਦਾਰ ਹੈ।

10. ਕਿਹੜੀ ਇੱਕ ਆਦਰਸ਼ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਇੱਕ ਆਦਰਸ਼ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਇੱਕ ਸਫਲ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਾਰੇ ਸਾਂਝੇਦਾਰ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਾਂਝੇਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਸਮਝ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਕਸੁਰਤਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਾਂਝੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

11. ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਇੱਕ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ।

(i) ਜਦੋਂ ਪੂੰਜੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਲੋੜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਹੋਣ।

(ii) ਇਹ ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਦਰਮਿਆਨੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ।

(iii) ਜਿੱਥੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਸੰਪਰਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

5. ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਹੈ:

(a) ਲਾਜ਼ਮੀ

(b) ਸਵੈਇੱਛਤ

(c) ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਆਟੋਮੈਟਿਕ

(d) ਸਿਫਾਰਸ਼ੀ

2. ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ:

(a) ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉ

(b) ਵਿਕਰੀ ਵਧਾਉ

(c) ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ

(d) ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਨਾ

3. ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਇਹਨਾਂ 'ਤੇ ਸਾਮਾਨ ਵੇਚਦੀ ਹੈ:

(a) ਕ੍ਰੈਡਿਟ

(b) ਨਕਦ

(c) ਨਕਦੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕ੍ਰੈਡਿਟ

4. ਖਪਤਕਾਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੇਚਦੇ ਹਨ:

(a) ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤੂਆਂ (b) ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਸਾਮਾਨ

(c) ਲਗਜ਼ਰੀ ਸਾਮਾਨ (d) ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਸਾਮਾਨ

5. ਉਤਪਾਦਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ:

(a) ਖਪਤਕਾਰ

(b) ਵਿਤਰਕ

(c) ਛੋਟੇ ਉਤਪਾਦਕ

(d) ਇਹ ਸਾਰੇ

1. (ਅ) 2. (ੲ) 3. (ੲ) 4. (ੳ) 5. (ੲ)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

1. ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ।
2. ਸਹਿਕਾਰੀ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਹੈ
3. ਸਹਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਹੈ ਪ੍ਰਬੰਧਨ।
4. ਸਹਿਕਾਰੀ, ਸੰਯੁਕਤ ਖੇਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ
5. ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

1. ਸੇਵਾ

2. ਖੁੱਲ੍ਹਾ

3. ਲੋਕਤੰਤਰੀ

4. ਪੂਲਡ

5. ਧਾਰਮਿਕ

ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ

1. ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਸਵੈਇੱਛਤ ਹੈ ।

2. ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।
3. ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
4. ਖਪਤਕਾਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਹੇਠਲੇ ਅਤੇ ਮੱਧ ਵਰਗ ਲਈ ਹਨ।
5. ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ 500 ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

1. (T)

2. (F)

3. (T)

4. (T)

5. (F)

ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨ।
2. ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨ ਵਿੱਚ ਵੋਟਿੰਗ ਪੈਟਰਨ ਕੀ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਇੱਕ ਵੋਟ
3. ਕਿਹੜੀ ਸੰਸਥਾ ਸੇਵਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ
4. ਉਸ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ਜੋ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਖਪਤਕਾਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ
5. ਉਸ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ਜੋ ਘੱਟ ਅਤੇ ਦਰਮਿਆਨੇ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਹਾਊਸਿੰਗ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ

ਛੋਟੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਸਹਿਕਾਰੀ ਲਹਿਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ 'ਸਮਾਜ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ' ਹੈ। ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਮਦਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।
2. ਉਤਪਾਦਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ?
ਉੱਤਰ: ਇਹ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਛੋਟੇ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।
3. ਹਾਊਸਿੰਗ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਇਹਨਾਂ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ, ਪਲਾਟ ਅਤੇ ਸਸਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।
4. ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਵਿਚਾਰ ਕੀ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ ਸਾਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਸੀ। ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਮਾਨ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮੁਨਾਫ਼ੇ 'ਤੇ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
5. ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ।
ਉੱਤਰ: (i) ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੀ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
(ii) ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੁਸਾਇਟੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਸਤੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
6. ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਦੋ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੱਸੋ।
ਉੱਤਰ:
(i) ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਸਰੋਤ ਸੀਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਸੀਮਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
(ii) ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਸੀਮਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
7. ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਪੰਜ ਸਿਧਾਂਤ ਦੱਸੋ।
ਉੱਤਰ: (i) ਇਹ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੰਸਥਾ ਹੈ।
(ii) ਇਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਹੈ।
(iii) ਇਹ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਲੀਹਾਂ 'ਤੇ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
(iv) ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਕੋਲ ਇੱਕ ਵੋਟ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ੇਅਰ ਹੋਵੇ।
(v) ਉਦੇਸ਼ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਣਾ।
8. ਖਪਤਕਾਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਕੀ ਹਨ?
ਉੱਤਰ: ਖਪਤਕਾਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੰਗਠਨ ਹਨ ਜੋ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਭੁੱਖੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਂਬਰ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਭਾਵਾਂ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਤੋਂ ਥੋਕ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚੂਨ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਮਾਨ ਵੇਚਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਭਾਵਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਵਸੂਲਦੀਆਂ ਹਨ।

6. ਸੰਯੁਕਤ ਪੂੰਜੀ ਕੰਪਨੀ

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਪੂੰਜੀ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਕੀ ਹੈ:
(a) ਇੱਕ ਨਕਲੀ ਵਿਅਕਤੀ (b) ਇੱਕ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਉੱਦਮ
(c) ਇੱਕ ਲਾਭ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ (d) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
2. ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:
(a) ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਲਈ (b) ਵਧਦਾ ਉਦਯੋਗੀਕਰਨ
(c) ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਣ ਲਈ (d) ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ
3. ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਹਨ:

- (a) ਵੱਖਰਾ (b) ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ
- (c) ਵੱਖਰਾ (d) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

4. ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਹੈ:

- (a) ਅਸੀਮਤ (b) ਸੀਮਤ
- (c) ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (d) ਮੁਨਾਫ਼ਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ

5. ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ:

- (a) ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ (b) ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ
- (c) ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਵਿਵੇਕ 'ਤੇ (d) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

1. (a) 2. (c) 3. (a) 4. (b) 5. (c)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

1. ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਹੈ।
2. ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
3. ਮੈਂਬਰ ਇੱਕ ਪਬਲਿਕ ਲਿਮਟਿਡ ਕੰਪਨੀ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।
4. ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੀ ਗਾਹਕੀ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।
5. ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਸਤੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
6. ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਹਸਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
7. ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
8. ਸੰਸਦ ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

1. ਸੀਮਤ 2. ਦੇ 3. ਸੱਤ 4. ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ 5. ਇਨਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ 6. ਕਾਨੂੰਨੀ 7. ਨਕਲੀ 8. ਕਾਨੂੰਨੀ

ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ

1. ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਕੰਪਨੀ ਸੱਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
2. ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ 20 ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ।
3. ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
4. ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਸਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
5. ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਦੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਅਸੀਮਤ ਹਨ।

1. (T) 2. (F) 3. (F) 4. (T) 5. (F)

ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਸੁਤੰਤਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਸਤੀ ਵਾਲੇ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਰੂਪ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ।
ਉੱਤਰ: ਸੰਯੁਕਤ ਪੂੰਜੀ ਕੰਪਨੀ।
2. ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਕਿਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਵਿਛੋੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਸੰਯੁਕਤ ਪੂੰਜੀ ਕੰਪਨੀ।
3. ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕਿੰਨੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਦੋ
4. ਕੀ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਨਹੀਂ
5. ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਲਈ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਕੋਰਮ ਕਿੰਨਾ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਦੋ ਮੈਂਬਰ।

ਛੋਟੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਪੂੰਜੀ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
ਉੱਤਰ: ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਪੂੰਜੀ ਕੰਪਨੀ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਪੂੰਜੀ ਵਿੱਚ ਪੈਸਾ ਜਾਂ ਪੈਸੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨਕਲੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਸਤੀ ਹੈ।
2. ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸੋ।
ਉੱਤਰ: ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ 200 ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀ ਆਪਣੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੀ ਗਾਹਕੀ ਲੈਣ ਲਈ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੱਦੇ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ।
3. ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਪੂੰਜੀ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ।
ਉੱਤਰ:
(i) ਇਹ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਗਠਨ ਹੈ।

- (ii) ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਸਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- (iii) ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸ਼ੇਅਰਾਂ 'ਤੇ ਅਦਾਇਗੀਯੋਗ ਰਕਮ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ।
- (iv) ਮਾਲਕੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਛੋੜਾ ਹੈ।
- (v) ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

4. ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਰੂਪ ਨੂੰ ਹੋਰ ਰੂਪਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਉਂ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

- (i) ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ ਵੱਡੇ ਸਰੋਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
- (ii) ਇਸਦੇ ਪੈਮਾਨੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਸਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- (iii) ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਬਦਲਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਮਾਹੌਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- (iv) ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

5. ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ?

ਉੱਤਰ:

- (i) ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ:
- (ii) ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ 200 ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- (iii) ਇਸਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅਦਾਇਗੀ ਪੂੰਜੀ '1 ਲੱਖ ਰੋਈ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
- (iv) ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ।
- (v) ਇਹ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੀ ਗਾਹਕੀ ਲੈਣ ਲਈ ਸੱਦਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ।

6. ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸੋ।

ਉੱਤਰ: ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅਦਾਇਗੀ ਪੂੰਜੀ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸੱਤ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਕੰਪਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੀ ਗਾਹਕੀ ਲੈਣ ਲਈ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

7. ਵਪਾਰਕ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਰੂਪ ਦੀ ਚੋਣ

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਇੱਕ ਸੇਲ-ਪ੍ਰਾਪਰਾਈਟਰ ਸੰਸਥਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ:
 - (a) ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ (b) ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ
 - (c) ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀ (d) ਸੱਤ ਵਿਅਕਤੀ
2. ਇੱਕ ਸੇਲ ਪ੍ਰਾਪਰਾਈਟਰਸ਼ਿਪ ਉਦੋਂ ਢੁਕਵੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਇਹ ਹੋਵੇ:
 - (a) ਵਿਆਪਕ ਫੈਲਾਅ (b) ਸਥਾਨਕ
 - (c) ਖੇਤਰੀ (d) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
3. ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਇਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:
 - (a) ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ (b) ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮੈਂਬਰ
 - (c) ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਕਮੇਟੀ (d) ਕਰਤਾ
4. ਇੱਕ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰਸ਼ਿਪ ਫਰਮ ਇਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ
 - (a) ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ (b) ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ
 - (c) ਸੱਤ ਵਿਅਕਤੀ (d) ਦਸ ਵਿਅਕਤੀ
5. ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ:
 - (a) ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਓ (b) ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੋ
 - (c) ਸਮਾਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੋ (d) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

1. (a) 2. (b) 3. (d) 4. (b) 5. (b)

ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ

1. ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਰੂਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।
 2. ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਪੂੰਜੀ ਕੰਪਨੀ ਉਦੋਂ ਢੁਕਵੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
 3. ਇਕੱਲੇ-ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੇ ਉੱਦਮ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰਕ ਭੇਦ ਰੱਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।
 4. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਛੋਟੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਉੱਦਮਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਮੌਕਾ ਹੈ।
 5. ਪ੍ਰਜੂਨ ਵਪਾਰ ਵੱਡੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ।
1. (F) 2. (T) 3. (T) 4. (T) 5. (F)

ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਇੱਕ ਰੂਪ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
ਉੱਤਰ: ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਪਾਰਕ ਉੱਦਮ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਸ਼ੈਲੀ ਹੈ।
2. ਛੋਟੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਸੰਗਠਨ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋਵੇਗਾ?
ਉੱਤਰ: ਇਕੱਲੇ-ਮਾਲਕੀ।

3. ਜਦੋਂ ਵੱਡੇ ਵਿੱਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਰੂਪ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋਵੇਗਾ?

ਉੱਤਰ: ਸੰਯੁਕਤ ਪੂੰਜੀ ਕੰਪਨੀ।

4. ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਦੋ ਰੂਪਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ਜਿੱਥੇ ਦੇਣਦਾਰੀ ਅਸੀਮਤ ਹੈ।

ਉੱਤਰ (i) ਇਕੱਲਾ-ਮਲਕੀਅਤ

(ii) ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉੱਤਰ

ਪ੍ਰ. 1 ਵਪਾਰਕ ਉੱਦਮ ਦੇ ਢੁਕਵੇਂ ਰੂਪ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕ ਲਿਖੋ।

ਇੱਕ ਉੱਦਮੀ ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਰੂਪ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ:

1. **ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ।** ਇੱਕ ਉੱਦਮੀ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕਰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਰੂਪ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਪਾਰ, ਨਿਰਮਾਣ, ਸੇਵਾ, ਆਦਿ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਪਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਛੋਟੇ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕਮਾਤਰ-ਮਾਲਕੀ ਢੁਕਵੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਰੂਪ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਿਰਮਾਣ ਗਤੀਵਿਧੀ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਵਿੱਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਸੰਗਠਨ ਰੂਪ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਸੇਵਾ ਗਤੀਵਿਧੀ ਛੋਟੇ, ਦਰਮਿਆਨੇ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਰੂਪ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।
2. **ਕਾਰਜ ਖੇਤਰ।** ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਾਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਕੰਪਨੀ ਰੂਪ ਚੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਾਰਜ ਖੇਤਰ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੇਲ-ਪ੍ਰਾਪਰਾਈਟਰਸ਼ਿਪ ਜਾਂ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਫਾਰਮ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।
3. **ਪੂੰਜੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ।** ਕਿਸੇ ਚਿੰਤਾ ਦੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਰੂਪ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਵਿੱਤੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਘੱਟ ਹਨ, ਤਾਂ ਇੱਕ-ਮਾਲਕੀ ਢੁਕਵੀਂ ਸੰਸਥਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਿੱਤੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੇ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਰੂਪ ਵਧੇਰੇ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਵਿੱਤੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਵੱਡੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਕੰਪਨੀ ਰੂਪ ਹੀ ਜਵਾਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
4. **ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ।** ਜੇਕਰ ਸਾਮਾਨ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਅਤੇ ਵੇਚਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਕੰਪਨੀ ਰੂਪ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਛੋਟੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਕਹਿਰੇ ਮਾਲਕੀ ਜਾਂ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਢੁਕਵੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।
5. **ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਹੱਦ।** ਜੇਕਰ ਉੱਦਮੀ ਕਿਸੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜੋਖਮਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇੱਕਮਾਤਰ-ਮਾਲਕੀ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੇਣਦਾਰੀ ਅਸੀਮਤ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਜੋਖਮ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਫਾਰਮ ਢੁਕਵੇਂ ਹੋਣਗੇ।
6. **ਲੋੜੀਂਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਡਿਗਰੀ।** ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ 'ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਇਕੱਲੇ-ਵਪਾਰ ਵਾਲੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਕੱਲੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਕੰਪਨੀ ਰੂਪ ਇੱਕ ਬਿਹਤਰ ਵਿਕਲਪ ਹੋਵੇਗਾ।
7. **ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ।** ਜੇਕਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਸੰਗਠਨ ਰੂਪ ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਈ ਵਾਰ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਇੱਕਮਾਤਰ-ਮਲਕੀਅਤ ਅਤੇ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
8. **ਵਪਾਰਕ ਭੇਦ।** ਇੱਕ ਉੱਦਮੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਵਪਾਰਕ ਭੇਦ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨਾ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕਮਾਤਰ-ਮਾਲਕੀ ਹੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਰੂਪ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਵਪਾਰਕ ਭੇਦ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਫਾਰਮ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਵਪਾਰਕ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਰੱਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
9. **ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਯਮ।** ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਉੱਦਮੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸੇਲ-ਪ੍ਰਾਪਰਾਈਟਰਸ਼ਿਪ ਅਤੇ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਫਾਰਮ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਰਸਮੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮਾਂ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

8. ਨਿੱਜੀ, ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਗਲੋਬਲ ਉੱਦਮ

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. **ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉੱਦਮ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹਨ:**
(a) ਸਰਕਾਰ (b) ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ
(c) ਜਨਤਕ-ਨਿੱਜੀ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ (d) ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ
2. **ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉੱਦਮਾਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿੱਤ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:**
(e) ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ (f) ਸਰਕਾਰ
(c) ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ (d) ਇਹ ਸਾਰੇ
3. **ਇੱਕ ਵਿਭਾਗੀ ਅਦਾਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ:**
(a) ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਸੰਗਠਨ (b) ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਉੱਦਮ ਵਜੋਂ
(c) ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ
(d) ਵਿਧਾਨਕ ਹਸਤੀ
4. **ਕਿਹੜਾ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦਾ ਉੱਦਮ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?**
(e) ਵਿਭਾਗੀ ਉਪਕ੍ਰਮ (f) ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਗਮ

- (c) ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀ (d) ਸੰਯੁਕਤ ਉੱਦਮ
5. ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:
- (ਓ) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ (ਅ) ਕੰਪਨੀਆਂ ਐਕਟ
- (c) ਰਾਜ ਨਿਯਮ (d) ਸੰਸਦ ਐਕਟ
6. ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਕੋਲ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ:
- (ਓ) 25% (ਅ) 50%
- (ਏ) 51% (ਸ) 100%
1. (a) 2. (ਬੀ) 3. (c) 4. (ਬੀ) 5. (d) 6. (c)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

1. ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਉੱਦਮ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਉੱਦਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
2. ਜਨਤਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।
3. ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ..... ਸ਼ੇਅਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
4. ਜਨਤਕ ਅਦਾਰੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹਨ।
5. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰੇਲਵੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸੰਗਠਨ ਵਜੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

1. ਸਰਕਾਰ; 2. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਰਜਾ; 3. 51 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ; 4. ਆਰਥਿਕ; 5. ਵਿਭਾਗੀ

ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ

1. ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਉੱਦਮ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿੱਤ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
2. ਰੇਲਵੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿਭਾਗੀ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਰੂਪ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
3. ਜਨਤਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
4. ਜਨਤਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰੀ ਫੰਡ ਕੁੱਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ 25% ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।
5. ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਖੇਤਰ ਉਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਦੇ ਹਨ।
6. ਜਨਤਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹਨ।
7. ਬਹੁ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।
8. ਬਹੁ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿਕੇਂਦਰੀਕ੍ਰਿਤ ਹੈ।
9. ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਘਾਟੇ ਵਿੱਚ ਹਨ।
10. ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਜ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

1. (T) 2. (T) 3. (F) 4. (F) 5. (T) 6. (F) 7. (T) 8. (F) 9. (T) 10. (F)

ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਕਿਹੜਾ ਸੰਗਠਨ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਗਮ।
2. ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ।
ਉੱਤਰ: ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਜ।
3. ਜਨਤਕ ਉੱਦਮਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਕੌਣ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਸਰਕਾਰ।
4. ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਵਪਾਰਕ ਉੱਦਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

5. ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ।

ਉੱਤਰ. (i) ਸਟੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ। (ii) ਭਾਰਤ ਹੈਵੀ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ।

ਛੋਟੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਉੱਦਮ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ।

- ਉੱਤਰ: (i) ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਉੱਦਮ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- (ii) ਮਾਲਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਪੂੰਜੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।
- (iii) ਉਦੇਸ਼ ਨਿੱਜੀ ਲਾਭ ਕਮਾਉਣਾ ਅਤੇ ਦੌਲਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।
- (iv) ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਮਾਲਕਾਂ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ।
- (v) ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ।

2. ਸੰਯੁਕਤ ਖੇਤਰ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸੋ।

ਉੱਤਰ: ਸੰਯੁਕਤ ਖੇਤਰ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਰੂਪ ਹੈ। ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਫੰਡ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਪੂੰਜੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਯੂਨਿਟ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਤਰਜੀਹਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

3. ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਉੱਦਮ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ।

ਉੱਤਰ: ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਉੱਦਮ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:

- (i) ਪੂੰਜੀ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- (ii) ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੈ।
- (iii) ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਮੁਨਾਫ਼ਾ।
- (iv) ਉੱਦਮ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
- (v) ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ।
- (vi) ਉੱਦਮ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਨ।

4. ਨਿੱਜੀ ਉੱਦਮਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ।

ਉੱਤਰ: ਨਿੱਜੀ ਉੱਦਮਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ :

- (i) ਇਕੱਲਾ ਮਾਲਕੀ (ii) ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ
- (iii) ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਕਾਰੋਬਾਰ (iv) ਸੰਯੁਕਤ ਪੂੰਜੀ ਕੰਪਨੀ
- (v) ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ

5. ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਪੰਜ ਨੁਕਤੇ ਦੱਸੋ।

ਉੱਤਰ: ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੈ :

- (i) ਉਦਯੋਗੀਕਰਨ ਦੀ ਗਤੀ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨਾ।
- (ii) ਸੰਤੁਲਿਤ ਖੇਤਰੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ।
- (iii) ਆਰਥਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ।
- (iv) ਸਮਾਜਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਵਿੱਚ ਮਦਦਗਾਰ
- (v) ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ।

6. ਕਿਸੇ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਜ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ।

ਉੱਤਰ: ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਜ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:

- (i) ਵਿੱਤ ਲਈ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।
- (ii) ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ।
- (iii) ਬਜਟ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- (iv) ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

9. ਸੇਵਾ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਸੇਵਾਵਾਂ

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਸੇਵਾਵਾਂ ਹਨ:

- (a) ਅਮੂਰਤ (b) ਠੋਸ
- (c) ਠੋਸ (d) ਇਹ ਸਾਰੇ

2. ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾ:

- (a) ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ (b) ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ
- (c) ਦੋਵੇਂ (a) ਅਤੇ (b) (d) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

3. UPP ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ:

- (a) ਮੁੱਲ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਪੇਸਟ (b) ਮੁੱਲ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਪਾਰਸਲ
- (c) ਮੁੱਲ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਪਾਰਸਲ (d) ਮੁੱਲ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਖਰੀਦ

4. ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ ਮੁਫ਼ਤ ਈ-ਮੇਲ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ?

- (a) ਹੋਟਮੇਲ ਡਾਟ ਕਾਮ (b) ਰੀਡਿਫ਼ਮੇਲ ਡਾਟ ਕਾਮ
- (c) ਇਹ ਦੋਵੇਂ (d) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

5. ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਸੇਵਾ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਜੋਖਮਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ?

- (a) ਬੈਂਕਿੰਗ (b) ਬੀਮਾ
- (c) ਸਟੋਰੇਜ ਅਤੇ ਵੇਅਰਹਾਊਸਿੰਗ (d) ਆਵਾਜਾਈ

1. (a) 2. (b) 3. (c) 4. (c) 5. (b)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

- 1. ਸੇਵਾ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ
 - 2. ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਫੰਡਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
 - 3. ਸਥਾਨ ਉਪਯੋਗਤਾ ਸੇਵਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
 - 4. ਵੇਅਰਹਾਊਸਿੰਗ ਵਸਤੂਆਂ ਵਿੱਚ ਉਪਯੋਗਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ।
 - 5. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਜੋਖਮਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।
1. ਕਾਰੋਬਾਰ, 2. ਬੈਂਕਿੰਗ, 3. ਆਵਾਜਾਈ, 4. ਸਮਾਂ, 5. ਬੀਮਾ,

ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ

- 1. ਸੇਵਾਵਾਂ ਠੋਸ ਉਤਪਾਦ ਹਨ।

2. ਇਸਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਲਾਗਤ ਓਵਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ।
3. ਸੇਵਾ ਖੇਤਰ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਸਥਿਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।
4. ਸੰਚਾਰ ਇੱਕ ਇੱਕ-ਪਾਸੜ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ।
5. ਸਪੀਡ ਪੋਸਟ ਅੱਖਰਾਂ ਨੂੰ ਰੇਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ ਤਰੀਕਾ ਹੈ।
6. ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਸੇਵਾਵਾਂ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।
7. ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

1. (F) 2. (T) 3. (F) 4. (F) 5. (T) 6. (T) 7. (T)

ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਸੇਵਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਸੇਵਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਵੰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।
2. ਸੇਵਾ ਖੇਤਰ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਸੇਵਾ ਖੇਤਰ ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਬੈਂਕਿੰਗ, ਬੀਮਾ, ਆਵਾਜਾਈ, ਵੇਅਰਹਾਊਸਿੰਗ, ਇਸਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਆਦਿ ਵਰਗੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।
3. ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਸਤੂਆਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਕਰੋ।
ਉੱਤਰ: ਵਸਤੂਆਂ ਠੋਸ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਟੱਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।
4. ਕਿਹੜੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਸਤੂਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਉਪਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।
ਉੱਤਰ: ਵੇਅਰਹਾਊਸਿੰਗ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਵਸਤੂਆਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।
5. ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਅਤੇ ਡਿਬੈਂਚਰ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਹੈ।
6. ਸੰਚਾਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸਾਧਨ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭੇਜਦਾ ਹੈ।

ਛੋਟੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਵਪਾਰਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਕਾਰੋਬਾਰ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਨਪੁਟ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਅਤੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਲਈ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵਿੱਤ, ਵੇਅਰਹਾਊਸਿੰਗ, ਬੀਮਾ, ਸੰਚਾਰ, ਆਵਾਜਾਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਾਰੇ ਵਪਾਰਕ ਸੰਗਠਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਬੈਂਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਵਿੱਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਵਿੱਚ ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਟੋਰੇਜ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਵੇਅਰਹਾਊਸਿੰਗ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਨੂੰ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਤੱਕ ਲਿਆਉਣ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਮਾਲ ਨੂੰ ਗਾਹਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਪਾਰਕ ਸੰਪਰਕ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੁਨੇਹੇ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਭੇਜਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਚਾਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।
2. ਡਾਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਹਰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੁੜੀਆਂ ਡਾਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਡਾਕਘਰ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਡਾਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਡਾਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪੱਤਰਾਂ, ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਮ ਅਤੇ ਟੈਲੀਫ਼ੋਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਚਾਰ ਭੇਜਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਡਾਕਘਰ ਡਾਕ ਆਰਡਰ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਮਨੀ ਆਰਡਰ ਭੇਜਦੇ ਹਨ, ਕੁਝ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਡਾਕਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਕਈ ਚਿੱਠੀਆਂ, ਮਾਰਕੀਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ, ਪਾਰਸਲ, ਮਨੀ ਆਰਡਰ ਆਦਿ ਭੇਜਦੇ ਹਨ।
3. ਡਾਕ ਸੰਚਾਰ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ।
ਉੱਤਰ: ਡਾਕ ਸੰਚਾਰ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ
ਡਾਕ ਸੰਚਾਰ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ:
(i) ਸਾਰੀਆਂ ਡਾਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਹਨ।
(ii) ਡਾਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।
(iii) ਡਾਕਘਰ ਡਾਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿੱਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।
(iv) ਡਾਕਘਰਾਂ ਨੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਪੀਡ ਪੋਸਟ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।
(v) ਡਾਕਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।
4. ਕੇਰੀਅਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ? ਇਹਨਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ।
ਉੱਤਰ: ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਓਪਰੇਟਰ ਹਨ ਜੋ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਡਾਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੇਰੀਅਰ ਚਿੱਠੀਆਂ ਅਤੇ ਪਾਰਸਲ ਇਕੱਠੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਿਆਂ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੇਰੀਅਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਏਜੰਟ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਡਾਕ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਦਫ਼ਤਰ ਖੋਲ੍ਹਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਿਆਂ ਦੇ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਭੇਜਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੇਰੀਅਰ ਪੱਤਰ, ਪਾਰਸਲ, ਪੈਕੇਟ, ਆਦਿ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਡਿਲੀਵਰੀ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕੇਰੀਅਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਅਤੇ ਪਾਰਸਲਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਡਾਕ ਖਰਚਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਨਿੱਜੀ ਕੇਰੀਅਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਖਰਚੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਾਕਘਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੱਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਵੱਖ-

ਵੱਖ ਕੋਰੀਅਰ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਸੂਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰੇਟ ਵੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ, ਤੇਜ਼ਤਾ, ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਆਦਿ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੋਰੀਅਰ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਨ। ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕੋਰੀਅਰ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਹਨ: ਬਲੂ ਡਾਰਟ ਯੂਪੀਐਸ, ਓਵਰਨਾਈਟ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ, ਡੀਐਚਐਲ।

5. ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੇ ਅਰਥ ਦੱਸੋ।

ਉੱਤਰ: ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਨੈੱਟਵਰਕ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਨੈੱਟਵਰਕਾਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹੈ, ਇਸੇ ਲਈ ਇਸਨੂੰ 'ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਵਰਕ' ਜਾਂ 'ਇੰਟਰਨੈੱਟ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਵੱਡੀਆਂ ਦੂਰੀਆਂ 'ਤੇ ਸੰਚਾਰ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਸਰਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਜਿਸ ਤੱਕ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਤੋਂ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਵੈੱਬ ਪੰਨੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਕੈਟਾਲਾਗ, ਈ-ਮੇਲ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡੇਟਾਬੇਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਲੱਖਾਂ ਕੰਪਿਊਟਰ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸੰਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਆਧੁਨਿਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾ (ISP) ਨਾਲ ਖਾਤਾ ਖੋਲ੍ਹ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਜਾਂ ਸਾਲਾਨਾ ਫੀਸ ਲਈ ਖਾਤਾ ਨੰਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਨੰਬਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਗਾਹਕ ਕੋਲ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਅਤੇ ਈ-ਮੇਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਪਭੋਗਤਾ ਕੋਲ ਸੁਨੇਹੇ ਭੇਜਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਡਮ ਅਤੇ ਟੈਲੀਫੋਨ ਕਨੈਕਸ਼ਨ ਵਾਲਾ ਕੰਪਿਊਟਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗਾਹਕ ਕੋਲ ਵਰਲਡ-ਵਾਈਡ ਵੈੱਬ (www) ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਨਾਲ ਈ-ਮੇਲ ਸਹੂਲਤ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

6. ਵਰਲਡ ਵਾਈਡ ਵੈੱਬ (www) ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਵਰਲਡ ਵਾਈਡ ਵੈੱਬ (www)। ਵਰਲਡ ਵਾਈਡ ਵੈੱਬ ਇੱਕ ਮਲਟੀਮੀਡੀਆ ਸਹੂਲਤ ਹੈ ਜੋ ਤਸਵੀਰਾਂ, ਆਵਾਜ਼ ਅਤੇ ਵੀਡੀਓ ਨੂੰ ਸਕ੍ਰੀਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਵੈੱਬ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹਾਈਪਰਟੈਕਸਟ ਲਿੰਕਾਂ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਹੈ ਜੋ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ 'ਜੰਪ' ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਵੈੱਬ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵੈਬਸਾਈਟ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕੋ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵੈੱਬ ਪੰਨਿਆਂ ਤੋਂ ਬਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਵੈਬਸਾਈਟ ਦਾ ਇੱਕ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਯੂਨਿਕ ਰਿਸੋਰਸ ਲੋਕੇਟਰ (URL) ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

7. ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਉੱਤਰ: ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਫਾਇਦੇ ਹਨ:

- ਸੁਨੇਹੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਭੇਜੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।
- ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ 'ਤੇ ਸਟੋਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ, ਰਸਾਲੇ, ਕਿਤਾਬਾਂ ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।
- ਪੂੰਜੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਦੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਈ-ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੰਭਵ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

8. ਈ-ਮੇਲ ਕੀ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਈ-ਮੇਲ। ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਮੇਲ ਜਾਂ ਈ-ਮੇਲ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਪੱਤਰ ਵਿਹਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਪਭੋਗਤਾ ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ ਅਤੇ ਦੂਰਸੰਚਾਰ ਲਿੰਕਾਂ ਦੇ ਨੈੱਟਵਰਕ 'ਤੇ ਸੁਨੇਹੇ ਭੇਜਦੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਹੂਲਤ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾ (ISP) ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਉਪਭੋਗਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੰਪਿਊਟਰ, ਇੱਕ ਮਾਡਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਟੈਲੀਫੋਨ ਲਾਈਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਗਾਹਕੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਟੋਰ ਦੇ-ਪੱਖੀ ਸੰਚਾਰ ਲਈ, ਇੱਕ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਈ-ਮੇਲ ਪਤਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਬਾਹਰੋਂ ਸੁਨੇਹੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, VSNL, MTNL, ਟਾਟਾ ਇਨਫੋ ਸਰਵਿਸ ਈ-ਮੇਲ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁਝ ਕੰਪਨੀਆਂ ਹਨ। ਈ-ਮੇਲ ਇੰਨੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਹੁਣ ਵਪਾਰਕ ਸੰਚਾਰ ਲਈ ਈ-ਮੇਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਢੰਗਾਂ ਵਜੋਂ ਟੈਲੀਫੋਨ ਅਤੇ ਫੈਕਸ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਦਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੂਜੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲੰਬੇ ਸੁਨੇਹੇ ਭੇਜਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਸਤਾ ਤਰੀਕਾ ਹੈ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸੁਨੇਹੇ ਨੂੰ ਮੇਲਬਾਕਸ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸੁਨੇਹਾ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਸੁਨੇਹੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟੈਲੀਫੋਨ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੁਨੇਹਾ ਲਗਭਗ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਸਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਕੀਤੇ।

9. ਈ-ਮੇਲ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫਾਇਦਿਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਉੱਤਰ: ਈ-ਮੇਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਫਾਇਦੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ:

- ਇਹ ਲਿਖਤੀ ਸੁਨੇਹੇ ਭੇਜਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ ਤਰੀਕਾ ਹੈ।
- ਜੇਕਰ ਭੇਜਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੰਗਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਈ-ਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸੁਨੇਹੇ ਨੂੰ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਕੋਡਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੁਨੇਹਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਹੀ ਇਸਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਈਮੇਲ ਸੁਨੇਹੇ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਈ-ਮੇਲ ਸੁਨੇਹਿਆਂ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਸੁਨੇਹੇ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਭੇਜੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

10. ਬੈਂਕਿੰਗ

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਬੈਂਕਿੰਗ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ:

- ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ
- ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨਾ
- ਪੈਸੇ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ
- ਸੇਅਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ

2. ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਹੈ:

- (a) ਬੈਂਕ ਦਾ ਉਪਯੋਗੀ ਕਾਰਜ (b) ਬੈਂਕ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜ
(c) ਬੈਂਕ ਦਾ ਸੈਕੰਡਰੀ ਕਾਰਜ (d) ਏਜੰਸੀ ਫੰਕਸ਼ਨ

3. ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਚਾਲੂ ਖਾਤਾ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਇਹ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ:

- (a) ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਬਾਅਦ ਪੈਸੇ ਕਢਵਾਉਣਾ
(b) 7 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ
(c) ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰੇ ਜਾਂ ਕਢਵਾਓ (d) ਸੀਮਤ ਕਾਰਵਾਈ

4. RTGS ਸਹੂਲਤ ਉਪਲਬਧ ਹੈ:

- (a) ਸਾਰੇ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ (b) ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ
(c) ਕੋਰ ਬੈਂਕਿੰਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ (d) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

5. ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ:

- (a) 1935 (b) 1947
(c) 1961 (d) 1985

1. (c) 2. (b) 3. (c) 4. (c) 5. (a)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

1. ਚੈੱਕਾਂ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਬੈਂਕ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ।
 2. ਫਿਕਸਡ ਡਿਪਜ਼ਿਟ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਸੇ ਕਢਵਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।
 3. ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਨਕਦ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਹੂਲਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
 4. ATM ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ.....।
 5. ਡੈਬਿਟ ਕਾਰਡ ਸਹੂਲਤ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
1. ਏਜੰਸੀ, 2. ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮਾਂ, 3. ਮੌਜੂਦਾ, 4. ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਟੈਲਰ ਮਸ਼ੀਨ, 5. ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ,

ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ

1. ਇੱਕ ਬੈਂਕ ਬੰਧਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।
 2. ਚੈੱਕ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਬੈਂਕ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਹੈ।
 3. ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਕਦ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।
 4. ਇੱਕ ਬੈਂਕ ਚਾਲੂ ਖਾਤੇ ਦੇ ਬਕਾਏ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
 5. ਆਰਟੀਜੀਐਸ ਇੱਕ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਿਸਟਮ ਹੈ।
1. (T) 2. (F) 3. (F) 4. (F) 5. (T)

ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਕਿਸ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾਦਾਤਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਬੈਂਕ।
2. ਇੱਕ ਵਪਾਰਕ ਬੈਂਕ ਦੇ ਦੋ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਾਰਜ ਦੱਸੋ।
ਉੱਤਰ: (i) ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ (ii) ਫੰਡ ਉਧਾਰ ਦੇਣਾ।
3. ਇੱਕ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਮੌਜੂਦਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਖਾਤਾ।
4. ਇੱਕ ਵਪਾਰੀ ਲਈ ਚਾਲੂ ਖਾਤਾ ਸਭ ਤੋਂ ਢੁਕਵਾਂ ਕਿਉਂ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਇੱਕ ਵਪਾਰੀ ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਲਈ ਆਪਣੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਕਢਵਾਉਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਖਾਤਾ ਇਸ ਸਹੂਲਤ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ।
5. RTGS ਦਾ ਪੂਰਾ ਰੂਪ ਕੀ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਅਸਲ ਸਮੇਂ ਦਾ ਕੁੱਲ ਨਿਪਟਾਰਾ।

ਛੋਟੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
ਉੱਤਰ: ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਸ਼ਵ 'ਬੈਂਕ ਬੈਂਕਸ' ਜਾਂ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਬੈਂਕ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਯੂਰਪੀਅਨ ਸਾਹੂਕਾਰ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਬਦਲਣ ਵਾਲੇ ਬੈਂਚਾਂ 'ਤੇ ਬੈਠਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਬਦਲਣ ਅਤੇ ਉਧਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਿੱਕਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਢੇਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਬੈਂਕਿੰਗ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1949 ਬੈਂਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਕੰਪਨੀ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕਿੰਗ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕਿੰਗ ਨੂੰ "ਜਨਤਾ ਤੋਂ ਉਧਾਰ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ, ਜਾਂ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਮੰਗ 'ਤੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਯੋਗ ਅਤੇ ਚੈੱਕ, ਡਰਾਫਟ, ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਢਵਾਉਣ ਯੋਗ" ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
2. ਬੈਂਕ ਦੇ ਉਪਯੋਗਤਾ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ।
ਉੱਤਰ: ਬੈਂਕ ਦੇ ਉਪਯੋਗੀ ਕਾਰਜ ਹਨ:
(i) ਕੀਮਤੀ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਆਦਿ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਿਰਾਸਤ।

- (ii) ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਪੱਤਰ, ਯਾਤਰੀ ਚੈੱਕ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ।
- (iii) ਪੂੰਜੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਅੰਡਰਵਾਈਟਿੰਗ।
- (iv) ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੇ ਬਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ
- (v) ਵਪਾਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਅੰਕੜੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
- (vi) ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ।
- (vii) ਵਿੱਤੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸਲਾਹ।
- (viii) ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੇ ਬਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ।
- (ix) ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ।

3. ਬੈਂਕ ਓਵਰਡਰਾਫਟ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਬੈਂਕ ਓਵਰਡਰਾਫਟ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਇੱਕ ਬੈਂਕ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਚਾਲੂ ਖਾਤਾ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰਕਮ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਢਵਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ। ਓਵਰਡਰਾਫਟ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਢਵਾਉਣ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਕਈ ਵਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਕਢਵਾਈ ਗਈ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਵਿਆਜ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਓਵਰਡਰਾਫਟ ਬਕਾਏ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

4. ਟਾਈਮ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਖਾਤੇ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸੋ।

ਉੱਤਰ: ਟਾਈਮ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਜਾਂ ਫਿਕਸਡ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਖਾਤਾ ਉਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਵਧੀ ਲਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਕਤ ਅਵਧੀ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਢਵਾਏ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਦੀ ਮਿਆਦ 3 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ 5 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਖਾਤਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਨਾਲ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਵਧੀ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੈਸੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਫਿਕਸਡ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬੈਂਕ ਉਸਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਕਢਵਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬੈਂਕ ਉਸਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਕਢਵਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

5. ਈ-ਬੈਂਕਿੰਗ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸੋ।

ਉੱਤਰ: ਬੈਂਕ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਲਈ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਈ-ਬੈਂਕਿੰਗ ਤਕਨੀਕੀ ਨਵੀਨਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਸਿਸਟਮ (EFT), ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਟੈਲਰ ਮਸ਼ੀਨਾਂ (ATM), ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ, ਡੈਬਿਟ ਕਾਰਡ ਆਦਿ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਈ-ਬੈਂਕਿੰਗ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਗਾਹਕ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਬੈਂਕ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਗਏ ਬਿਨਾਂ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

6. "ਮੁੱਲ-ਵਰਧਿਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਈ-ਬੈਂਕਿੰਗ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।" ਟਿੱਪਣੀ

ਉੱਤਰ: ਈ-ਬੈਂਕਿੰਗ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਬੈਂਕਿੰਗ ਹੈ, ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਮੀਡੀਆ, ਇੰਟਰਨੈੱਟ, ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਆਦਿ ਦੀ ਵਰਤੋਂ। ਇੱਕ ਗਾਹਕ ਇੰਟਰਨੈੱਟ, ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ, ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ, ਡੈਬਿਟ ਕਾਰਡ, ਏਟੀਐਮ, ਆਦਿ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿਨ ਦੇ 24 ਘੰਟੇ ਅਤੇ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਸੱਤ ਦਿਨ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਆਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਗਾਹਕ ਨਿੱਜੀ ਡਿਜੀਟਲ ਸਹਾਇਤਾ (ਇੰਟਰਨੈੱਟ, ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ, ਆਦਿ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਿੱਲਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਜਾਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਹੁ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਈ-ਬੈਂਕਿੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਨ, ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬੈਂਕ ਇਹ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਈ-ਬੈਂਕਿੰਗ ਦੇ ਫਾਇਦੇ:

- (i) ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਹੂਲਤ (ii) ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ,
- (iii) ਗਾਹਕਾਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ (iv) ਬੈਂਕ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਭਾਰ ਘਟਾਉਣਾ
- (v) ਅਸੀਮਤ ਨੈੱਟਵਰਕ।

11. ਬੀਮਾ

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:
 - (a) ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਮਾਲਕੀ
 - (b) ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
 - (c) ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
 - (d) ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ
2. ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਬੀਮੇ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ?
 - (a) ਜੋਖਮ ਸਾਂਝਾਕਰਨ
 - (b) ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਵਿਸ਼ਾ
 - (c) ਫੰਡ ਉਧਾਰ ਦੇਣਾ
 - (d) ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ
3. ਬੀਮੇ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:
 - (a) ਬੀਮਾਕਰਤਾ (b) ਬੀਮਾਯੁਕਤ
 - (c) ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ (d) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
4. ਅੱਗ ਬੀਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:
 - (a) ਨੀਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ
 - (b) ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਮੇਂ
 - (c) ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੋਵੇਂ
 - (d) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
5. ਅਧੀਨਗੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹਨਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ:
 - (a) ਸਮੁੰਦਰੀ ਬੀਮਾ
 - (b) ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ

(c) ਅੱਗ ਬੀਮਾ (d) ਫੁਟਕਲ ਬੀਮਾ

1. (c) 2. (c) 3. (c) 4. (c) 5. (b)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

1. ਬੀਮਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ।
 2. ਪਾਲਿਸੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
 3. ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
 4. ਬੀਮੇ ਦਾ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਲਾਉਣਾ ਹੈ।
 5. ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ।
1. ਪੂਲਿੰਗ, 2. ਬੀਮਾਕਰਤਾ, 3. ਬੀਮਾਯੁਕਤ, 4. ਜੋਖਮ, 5. ਅਤਿਅੰਤ ਚੰਗਾ,

ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ

1. ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
 2. ਬੀਮਾ ਪੂੰਜੀ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
 3. ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਮੂਲਧਨ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।
 4. ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਬੀਮੇ ਦੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।
 5. ਸਮੁੰਦਰੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।
1. (F) 2. (T) 3. (T) 4. (T) 5. (F)

ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਬੀਮਾ ਕੀ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਬੀਮਾ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹੈ।
2. ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਬੀਮੇ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
3. ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਕੌਣ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਇਹ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਹੈ ਜੋ ਜੋਖਮ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।
4. ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਕੌਣ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਲਈ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
5. ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਇਹ ਕਿਸੇ ਕੀਮਤੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ, ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਸੱਟ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਹੈ।

ਛੋਟੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਬੀਮੇ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਬੀਮਾ ਦੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ 'ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ' ਨਾਮਕ ਕੁਝ ਪੈਸੇ ਦੇ ਬਦਲੇ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੋ ਧਿਰ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ (ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ) ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋਖਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੀਮੇ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ 'ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਪੂਲਿੰਗ ਸਿਸਟਮ' ਨਾਮਕ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤਕਨੀਕ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
2. ਬੀਮੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ। 'Cause proxima' ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
ਉੱਤਰ: ਬੀਮੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਨ:
(i) ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ (ii) ਅਤਿਅੰਤ ਨੇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ
(iii) ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ (iv) ਯੋਗਦਾਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ
(v) ਉਪ-ਨਿਰਧਾਰਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ (vi) ਕਾਸਾ ਪ੍ਰੋਕਸੀਮਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ
ਕਾਰਨ ਪ੍ਰੋਕਸੀਮਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ: ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨੇੜਲਾ ਜਾਂ ਨੇੜਲਾ ਕਾਰਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਬੀਮੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਮੁੰਦਰੀ ਬੀਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਮੁੰਦਰੀ ਨੀਤੀਆਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੋਖਮਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਕਾਰਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।
3. ਅਤਿਅੰਤ ਨੇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਤੇ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਪੂਰੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਸਾਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜੇਕਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਵੇਕ 'ਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਟਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
4. ਦੇਹਰਾ ਬੀਮਾ ਕੀ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਦੇਹਰਾ ਬੀਮਾ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਇੱਕੋ ਵਿਸ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਾਲਿਸੀਆਂ ਖਰੀਦਣਾ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਤੇ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਪਾਲਿਸੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।
5. "ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਬੀਮੇ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਹੈ।" ਸਮਝਾਓ।

ਉੱਤਰ: ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਇਸਦੀ ਹੋਂਦ ਤੋਂ ਲਾਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਵਿਨਾਸ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਬੈਂਕਰ ਦਾ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਬਦਲੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਮਾਲਕ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਵਿੱਤੀ ਹਿੱਤ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਲੈਣਦਾਰ ਆਪਣੇ ਕਰਜ਼ੇਦਾਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਬੀਮਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

12. ਈ-ਕਾਰੋਬਾਰ

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

- ਈ-ਕਾਰੋਬਾਰ ਇੱਕ ਹੈ:
 - ਰਵਾਇਤੀ ਕਾਰੋਬਾਰ
 - ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਯੰਤਰਾਂ ਵਾਲਾ ਕਾਰੋਬਾਰ
 - ਬਿਹਤਰ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਵਾਲਾ ਕਾਰੋਬਾਰ
 - ਨਵੀਨਤਮ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਢੰਗ
- ਈ-ਕਾਰੋਬਾਰ:
 - ਲਾਗਤ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ
 - ਗਾਹਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ
 - ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ
 - ਦੌਲਤ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
- ਈ-ਕਾਰੋਬਾਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਹੈ:
 - ਵਪਾਰ
 - ਤਕਨਾਲੋਜੀ
 - ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਤਰੀਕੇ
 - ਰਵਾਇਤੀ ਕਾਰੋਬਾਰ
- ਈ-ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ:
 - ਐਨਲਾਈਨ (b) ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ
 - ਐਨਲਾਈਨ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ (d) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ
- ਇੰਟਰਾ ਬੀ ਕਾਮਰਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ:
 - ਦੋ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਾਰੋਬਾਰ
 - ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਰੋਬਾਰ
 - ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਗਾਹਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਾਰੋਬਾਰ
 - ਐਨਲਾਈਨ ਕਾਰੋਬਾਰ

1. (b) 2. (b) 3. (a) 4. (c) 5. (b)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

- ਈ-ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਆਹਮੇ-ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ.....
- ਈ-ਕਾਰੋਬਾਰ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਕਿਸੇ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਵਿੱਚ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਐਂਟਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।
- ਈ-ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੈੱਟਵਰਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ।
- B2C ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ।

1. ਸੰਪਰਕ; 2. ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ; 3. ਹੈਕਿੰਗ; 4. ਕੰਪਿਊਟਰ; 5. ਗਾਹਕ।

ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ

- ਈ-ਬਿਜ਼ਨਸ ਅਤੇ ਈ-ਕਾਮਰਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇੱਕੋ ਹੀ ਹੈ।
- ਈ-ਕਾਰੋਬਾਰ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਈ-ਕਾਰੋਬਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ।
- ਈ-ਕਾਰੋਬਾਰ ਈ-ਕਾਮਰਸ ਨਾਲੋਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ।
- ਈ-ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ।
- ਈ-ਕਾਰੋਬਾਰ ਭਾਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਨਕਦੀ ਅਤੇ ਡਿਜੀਟਲ ਪੈਸਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ।

1. (F) 2. (T) 3. (F) 4. (T) 5. (F) 6. (F) 7. (T)

ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

- ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਡਿਜੀਟਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਿਸ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਈ-ਬਿਜ਼ਨਸ।
- ਈ-ਬਿਜ਼ਨਸ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਇਹ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨੈੱਟਵਰਕ 'ਤੇ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।
- ਕੀ ਈ-ਬਿਜ਼ਨਸ ਅਤੇ ਈ-ਕਾਮਰਸ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ?

ਉੱਤਰ: ਨਹੀਂ, ਈ-ਕਾਮਰਸ ਈ-ਬਿਜ਼ਨਸ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।

4. ਈ-ਕਾਮਰਸ ਅਤੇ ਈ-ਬਿਜ਼ਨਸ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਕਰੋ।

ਉੱਤਰ: ਈ-ਕਾਮਰਸ ਚੀਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਈ-ਬਿਜ਼ਨਸ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਈ-ਕਾਮਰਸ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

5. B2B ਕਾਮਰਸ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਫਰਮਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਾਂ B2B-ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਛੋਟੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਈ-ਬਿਜ਼ਨਸ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਈ-ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ। ਹਰ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਈ-ਕਾਮਰਸ ਜਾਂ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਈ-ਕਾਮਰਸ ਸ਼ਬਦ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ ਕਾਰੋਬਾਰ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ ਖਪਤਕਾਰਾਂ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ ਸਪਲਾਇਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਸਾਰੇ ਨੈੱਟ-ਅਧਾਰਤ ਵਪਾਰਕ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋੜ ਕੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਵਪਾਰਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਬਾਰੇ ਹੈ।

2. ਈ-ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਈ-ਬਿਜ਼ਨਸ ਤੁਹਾਡੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਉਹ ਹਨ। ਈ-ਬਿਜ਼ਨਸ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ:

- ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਕੇ ਸਮਝਣਾ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।
- ਦੂਜਾ ਕਦਮ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਛੋਟੀਆਂ ਉਪਯੋਗੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਅਗਲਾ ਕਦਮ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿੱਥੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਨਿਯਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਟਾਫ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕੇ ਕਿ ਕਿਸਨੂੰ ਕੀ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਮਿਲੇਗਾ।

3. ਈ-ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ।

ਉੱਤਰ: ਈ-ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ:

- ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕੰਪਿਊਟਰ ਹਾਰਡਵੇਅਰ।
- ਈ-ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਕਸਤ ਵੈੱਬਸਾਈਟ।
- ਈ-ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਸਟਾਫ਼।
- ਇਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਭੁਗਤਾਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।
- ਈ-ਕਾਰੋਬਾਰ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸੰਚਾਰ ਸਹੂਲਤਾਂ।

4. ਈ-ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੁਨੇਹਿਆਂ ਅਤੇ ਡੇਟਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਹੈ। ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਹਰੇਕ ਵਪਾਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੂਜੇ ਵਪਾਰਕ ਸਾਂਝੇਦਾਰ ਨਾਲ ਕਿਹੜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਾਸਵਰਡਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਨਿਯੰਤਰਣ ਸੂਚੀਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਪਟੋਗ੍ਰਾਫਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਂਕਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

5. ਈ-ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇ ਉਪਯੋਗਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਉੱਤਰ:

- ਈ-ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ: ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਦਾ ਵਪਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਭਾਵ ਸ਼ੇਅਰਾਂ, ਡਿਬੈਂਚਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਦੀ ਔਨਲਾਈਨ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ।
- ਈ-ਪ੍ਰੋਕਿਊਰਮੈਂਟ: ਇਹ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਵਪਾਰਕ ਫਰਮਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਕਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਰੀਦਦਾਰ ਅਤੇ ਕਈ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਤੇ ਕਈ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਔਨਲਾਈਨ ਵਪਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

6. ਈ-ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਡੇਟਾ ਸਟੋਰੇਜ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਜੋਖਮਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਉੱਤਰ: ਸਿਸਟਮ ਅਤੇ ਐਕਸ-ਰੂਟ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਡੇਟਾ ਕਈ ਜੋਖਮਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਵਾਰਥੀ ਇਰਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਚੋਰੀ ਜਾਂ ਸੋਧੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਾਇਰਸ (ਜ਼ਬਤ ਅਧੀਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਾਣਕਾਰੀ) ਡੇਟਾ ਦੇ ਸਟੋਰੇਜ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹਨ। ਵਾਇਰਸ ਕੰਪਿਊਟਰ ਮੈਮੋਰੀ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਾਇਰਸ ਈ-ਮੇਲ, ਫਲਾਪੀ ਜਾਂ ਡਿਸਕ ਰਾਹੀਂ ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਵਾਇਰਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਕਾਰਨ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਹੈਕਿੰਗ ਡੇਟਾ ਦੇ ਸਟੋਰੇਜ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ, ਹੈਕਿੰਗ ਡੇਟਾ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਵਿਨਾਸ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

13. ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ:

- ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਸਮਾਨ
- ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਵੀ ਵਿਸ਼ਾਲ
- ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਘੱਟ
- ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

2. ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੁਆਰਾ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ:

(a) ਮਾਲਕ	(b) ਖਪਤਕਾਰ
(c) ਸਰਕਾਰ	(d) ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕ

3. ਇਹ ਕਿ ਇੱਕ ਉੱਦਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਨਾਗਰਿਕ ਵਜੋਂ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ:

(a) ਭਾਈਚਾਰਾ	(b) ਵਰਕਰ
(c) ਮਾਲਕ	(d) ਸਰਕਾਰ

4. ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?

(a) ਲਾਗਤ ਬੱਚਤ	(b) ਦੇਣਦਾਰੀ ਦਾ ਘੱਟ ਜੋਖਮ
(c) ਸਿਹਤ ਖਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ	(d) ਡਾਕਟਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ

5. ਨੈਤਿਕਤਾ ਇਹਨਾਂ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ:

(a) ਸਿਖਰਲਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ	(b) ਕਾਮੇ
(c) ਨਿਵੇਸ਼ਕ	(d) ਇਹ ਸਾਰੇ

1. (b) 2. (b) 3. (a) 4. (c) 5. (d)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

1. ਸਰਕਾਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
2. ਇੱਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਾਲ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
3. ਇੱਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।
4. ਇੱਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦਾ ਦੇਣਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
5. ਵਪਾਰਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਦੇ ਕੋਡ ਦੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

1. ਜ਼ੋਰ; 2. ਮਦਦ; 3. ਖਪਤਕਾਰ; 4. ਸਮੂਹ; 5. ਆਚਰਣ

ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ

1. ਨੈਤਿਕਤਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਆਚਾਰ ਸੰਹਿਤਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।
2. ਉਦਯੋਗਿਕ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
3. ਵਪਾਰਕ ਇਕਾਈਆਂ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਕਰਕੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਿਆ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।
4. ਕਾਰੋਬਾਰ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
5. ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।
6. ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

1. (T) 2. (T) 3. (T) 4. (F) 5. (T) 6. (F)

ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
ਉੱਤਰ: ਇਹ ਸਮਾਜ ਦੀ ਭਲਾਈ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।
2. ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ।
ਉੱਤਰ: (i) ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
(ii) ਸਮਾਜ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਨੈਤਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ।

3. ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ।

- ਉੱਤਰ: (i) ਖਪਤਕਾਰ ਚੋਣਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ।
(ii) ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ।

4. ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੱਸੋ।

- ਉੱਤਰ (i) ਆਰਥਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ
(ii) ਨੈਤਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ

5. ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀਆਂ ਦੋ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੱਸੋ।

- ਉੱਤਰ: (i) ਵਾਜਬ ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
(ii) ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਮਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਛੋਟੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਇਹ ਭਾਵਨਾ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਵੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਆਖਰਕਾਰ ਇਹ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦਾ ਬਣਿਆ ਸਮਾਜ ਹੈ ਜੋ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

2. ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਵਰਗ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ?

ਉੱਤਰ: ਇੱਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਰਗਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:

- (i) ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ।
- (ii) ਕਰਮਚਾਰੀ। ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਹੀ ਕੋਈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- (iii) ਖਪਤਕਾਰ। ਇੱਕ ਵਪਾਰਕ ਇਕਾਈ ਸਿਰਫ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।
- (iv) ਭਾਈਚਾਰਾ। ਇੱਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- (v) ਸਰਕਾਰ। ਸਰਕਾਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਤਰਜੀਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸੰਤੁਲਿਤ ਵਿਕਾਸ ਹੋਵੇ।

3. ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ?

ਉੱਤਰ: ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ:

- (i) ਇਹ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਭਟਕਾਉਂਦਾ ਹੈ।
- (ii) ਇਹ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰੇਗਾ।
- (iii) ਇਹ ਸਮਾਜਿਕ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗਾ।
- (iv) ਕੋਈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।
- (v) ਇੱਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

4. ਵਪਾਰਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਨੈਤਿਕਤਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਆਚਾਰ ਸੰਹਿਤਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਪੇਸ਼ਾ ਜਾਂ ਸਮੂਹ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਖਾਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਊਰਜਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਵਧਾਉਣ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਇੱਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ।

14. ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਗਠਨ

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਇਨਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ:
(a) ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ (b) ਵੱਖਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਸਤੀ
(c) ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ (d) ਫੰਡ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ
2. ਕਿਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
(a) ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ (b) ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਲੇਖ
(c) ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟਸ (d) ਇਨਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਰਿਪੋਰਟ
3. ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਪੂੰਜੀ ਕੰਪਨੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੈ:
(a) ਵਿਧਾਨਕ ਐਕਟ (b) ਚਾਰਟਰਡ ਐਕਟ
(c) ਕੰਪਨੀਆਂ ਐਕਟ (d) ਸੰਸਦ ਐਕਟ
4. ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਇੱਕ ਹੈ :
(a) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰੋਬਾਰ (b) ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਸ਼ੇਅਰ
(c) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ (d) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀ
5. ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਇਸਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ?
(a) ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ (b) ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਲੇਖ
(c) ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟਸ (d) ਵਿਧਾਨਕ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

1. (b) 2. (a) 3. (c) 4. (c) 5. (b)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

1. ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੋਚਦਾ ਹੈ।
 2. ਕੰਪਨੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।
 3. A..... ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਰਜਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
 4. ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
 5. ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਆਪਣਾ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਆਫ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਤਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।
1. ਪ੍ਰਮੋਟਰ 2. ਪ੍ਰਮੋਟਰ 3. ਇਨਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ 4. ਸੰਵਿਧਾਨ 5. ਲਾਜ਼ਮੀ

ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ

1. ਕੰਪਨੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੋਟਰਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।
 2. ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਇਨਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨਾਲ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।
 3. ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਇੱਕ ਮਿਆਰੀ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਆਫ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਪਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
 4. ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਸਤੂ ਧਾਰਾ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ।
 5. ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸ਼ੇਅਰ ਵੇਚਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।
1. (F) 2. (T) 3. (F) 4. (T) 5. (T)

ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਕਿਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਚਾਰਟਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ।
2. ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਆਫ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਨੀਂਹ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਸਦਾ ਢਾਂਚਾ ਬਣਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
3. ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਆਫ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣਾ ਹੈ।
4. ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਆਫ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਧਾਰਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਦੱਸੋ।
ਉੱਤਰ: ਵਸਤੂ ਧਾਰਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।
5. ਕਿਹੜਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕੰਮਕਾਜ ਲਈ ਨਿਯਮ ਦੱਸਦਾ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਲੇਖ।
6. ਉਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ਜੋ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਅਤੇ ਡਿਬੈਂਚਰ ਦੀ ਗਾਹਕੀ ਲੈਣ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
ਉੱਤਰ: ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟਸ।
7. 'ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਕੰਪਨੀ' ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਕੰਪਨੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਮੈਂਬਰ ਹੈ।

15. ਵਪਾਰਕ ਵਿੱਤ ਦੇ ਸਰੋਤ

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਇਕੁਇਟੀ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕ ਹਨ :
(a) ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿੱਤਦਾਤਾ (b) ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਲੈਣਦਾਰ
(c) ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਲਕ (d) ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਰਜ਼ਾਦਾਤਾ
2. ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਫੰਡ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ :
(a) ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕ (b) ਡਿਬੈਂਚਰ ਧਾਰਕ
(c) ਕਾਰਕ (d) ਲੀਜ਼ ਫਾਈਨੈਂਸਿੰਗ
3. ADRs ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ:
(a) ਅਮਰੀਕਾ (ਬੀ) ਕੈਨੇਡਾ
(c) ਯੂਕੇ (d) ਫਰਾਂਸ
4. 'ਫੁਡਾਉਣਯੋਗ' ਸ਼ਬਦ ਇਹਨਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:
(a) ਜਨਤਕ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ (b) ਤਰਜੀਹੀ ਸ਼ੇਅਰ
(c) ਇਕੁਇਟੀ ਸ਼ੇਅਰ (d) ਬੈਂਕ ਕਰਜ਼ੇ
5. ਲੀਜ਼ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ:
(a) ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ (b) ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵੇਚੋ
(c) ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੋ (d) ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖੋ

1. (c) 2. (c) 3. (a) 4. (b) 5. (a)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

1. ਜਾਇਦਾਦ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿੱਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
2. ਇਕੁਇਟੀ ਸ਼ੇਅਰ ਵਿੱਤ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਸਰੋਤ ਹੈ।
3. ਤਰਜੀਹੀ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾਲੋਂ ਤਰਜੀਹ ਹੈ।
4. ਇਕੁਇਟੀ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ।
5. ਪੂੰਜੀ ਸਿਰਫ਼ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਭੰਗ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
6. ਡਿਬੈਂਚਰ ਧਾਰਕ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹਨ।
7. ਡਿਬੈਂਚਰ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
8. GDR ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ
1. ਸਥਿਰ; 2. ਲੰਮਾ; 3. ਲਾਭਅੰਸ਼; 4. ਵੇਟਿੰਗ; 5. ਇਕੁਇਟੀ; 6. ਸਿਰਜਣਹਾਰ;
7. ਸੁਰੱਖਿਅਤ; 8. ਗਲੋਬਲ ਡਿਪਾਜ਼ਟਰੀ ਰਸੀਦਾਂ।

ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ

1. ਇਕੁਇਟੀ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਹਨ।
 2. ਤਰਜੀਹੀ ਸ਼ੇਅਰ ਸਿਰਫ਼ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਹੀ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।
 3. ਤਰਜੀਹੀ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਕੋਲ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਵੇਟਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
 4. ਡਿਬੈਂਚਰ ਧਾਰਕ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਲੈਣਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
 5. ਡਿਬੈਂਚਰ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਹੀ ਵਿਆਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
1. (T) 2. (F) 3. (F) 4. (T) 5. (F)

ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. **ADR ਦਾ ਪੂਰਾ ਰੂਪ ਦੱਸੋ।**
ਉੱਤਰ: ਅਮਰੀਕੀ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਰਸੀਦਾਂ
2. **ਰੀਡੀਮੇਬਲ ਤਰਜੀਹੀ ਸ਼ੇਅਰ ਕੀ ਹਨ?**
ਉੱਤਰ: ਇਹ ਉਹ ਸ਼ੇਅਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
3. **ਕੀ ਇਕੁਇਟੀ ਸ਼ੇਅਰ ਧਾਰਕ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ 'ਤੇ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ?**
ਉੱਤਰ: ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ 'ਤੇ ਇਕੁਇਟੀ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ।
4. **ਕੀ ਕੋਈ ਕੰਪਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ 'ਤੇ ਡਿਬੈਚਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦੀ ਹੈ?**
ਉੱਤਰ: ਡਿਬੈਚਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਇੱਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵੀ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।
5. **ਧਾਰਕ ਡਿਬੈਚਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?**
ਉੱਤਰ: ਬੇਅਰ ਡਿਬੈਚਰ ਸਿਰਫ਼ ਡਿਲੀਵਰੀ ਦੁਆਰਾ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਛੋਟੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. **ਵਪਾਰਕ ਵਿੱਤ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?**
ਉੱਤਰ: ਵਪਾਰਕ ਵਿੱਤ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਪਾਰਕ ਉੱਦਮ ਦੁਆਰਾ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਪਾਰਕ ਵਿੱਤ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿੱਤੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ, ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਵੰਡ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਨਿਯੰਤਰਣਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ।
2. **ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਤਰਜੀਹੀ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ।**
ਉੱਤਰ: ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਤਰਜੀਹੀ ਸ਼ੇਅਰ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ :
(i) ਸੰਚਤ ਤਰਜੀਹੀ ਸ਼ੇਅਰ (ii) ਗੈਰ-ਸੰਚਤ ਤਰਜੀਹੀ ਸ਼ੇਅਰ
(iii) ਮੁੜਨਯੋਗ ਤਰਜੀਹੀ ਸ਼ੇਅਰ (iv) ਅਟੱਲ ਤਰਜੀਹੀ ਸ਼ੇਅਰ
(v) ਭਾਗੀਦਾਰ ਤਰਜੀਹੀ ਸ਼ੇਅਰ (vi) ਗੈਰ-ਭਾਗੀਦਾਰ ਤਰਜੀਹੀ ਸ਼ੇਅਰ
(vii) ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਤਰਜੀਹੀ ਸ਼ੇਅਰ (viii) ਗੈਰ-ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਤਰਜੀਹੀ ਸ਼ੇਅਰ
3. **ਇਕੁਇਟੀ ਸ਼ੇਅਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਕੀ ਫਾਇਦੇ ਹਨ?**
ਉੱਤਰ: (i) ਇਕੁਇਟੀ ਸ਼ੇਅਰ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਸਥਾਈ ਪੂੰਜੀ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ।
(ii) ਲਾਭਅੰਸ਼ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
(iii) ਇਹਨਾਂ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।
(iv) ਇਕੁਇਟੀ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹਨ।
(v) ਇਹਨਾਂ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੀ ਤਰਲਤਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ।
(vi) ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਲਾਭਅੰਸ਼ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
4. **ਵਿੱਤ ਦੇ ਸਰੋਤ ਵਜੋਂ ਡਿਬੈਚਰ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ?**
ਉੱਤਰ: (i) ਡਿਬੈਚਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ।
(ii) ਡਿਬੈਚਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਵਿਆਜ ਦਰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਹੋਵੇ।
(iii) ਡਿਬੈਚਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਪਤੀਆਂ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
5. **ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਦੱਸੋ।**
ਉੱਤਰ: ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖ ਕੇ ਫੰਡ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਹਲ ਕਰਨ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:
(i) ਇਹ ਇੱਕ ਚਿੰਤਾ ਨੂੰ ਵਿੱਤ ਲਈ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।
(ii) ਇਹ ਪੂੰਜੀ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।
(iii) ਇਹ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।
(iv) ਕਿਸੇ ਉੱਦਮ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਅਤੇ ਨਿਰਵਿਘਨ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।
(v) ਇਹ ਵਿੱਤ ਦੇ ਇੱਕ ਕਿਫ਼ਾਇਤੀ ਢੰਗ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।
6. **ਗਲੋਬਲ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਰਸੀਦਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?**
ਉੱਤਰ: GDR ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਵਿੱਚ ਫੰਡ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪੂੰਜੀ ਐਕਸਚੇਂਜ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ GDR ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕੁਇਟੀ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੰਖਿਆ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੇਅਰ ਇੱਕ ਵਿਚੋਲੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸਨੂੰ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਸ਼ੇਅਰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਹੈ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ GDR ਜਾਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਕੁਇਟੀ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦਾ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਚੋਲੇ ਕੋਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦਾ ਏਜੰਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

16. ਐਮਐਸਐਮਈ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਉੱਦਮਤਾ

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. **ਛੋਟੇ ਪੈਮਾਨੇ ਦੇ ਉੱਦਮਾਂ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ**

(ਇੱਕ) ₹ 50 ਲੱਖ

(ਅ) ₹ 10 ਕਰੋੜ

- (ੲ) ₹ 30 ਕਰੋੜ (ੲ) ₹ 40 ਕਰੋੜ
2. ਕੁਟੀਰ ਉਦਯੋਗ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ
(ੲ) ਫੈਸ਼ਨ ਸਾਮਾਨ (ਬ) ਆਧੁਨਿਕ ਸਾਮਾਨ
(ੲ) ਰਵਾਇਤੀ ਸਾਮਾਨ (ੲ) ਪਾਗਲ
3. ਸੂਖਮ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਹੈ
(ੲ) ₹ 25 ਲੱਖ (ਅ) ₹ 50 ਲੱਖ
(ੲ) ₹ 60 ਲੱਖ (ੲ) ₹ 1 ਕਰੋੜ
4. ਕੁਟੀਰ ਉਦਯੋਗ ਮਿਲਦੇ ਹਨ
(ੲ) ਖੇਤਰੀ ਮੰਗ (ਬ) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੰਗ
(ੲ) ਸਥਾਨਕ ਮੰਗ (ੲ) ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੰਗ
5. ਕਾਰੀਗਰ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ
(ੲ) ਛੋਟੇ ਪੈਮਾਨੇ ਦੇ ਖੇਤਰ (ਬ) ਛੋਟਾ ਖੇਤਰ
(ੲ) ਕੁਟੀਰ ਉਦਯੋਗ (ੲ) ਦਰਮਿਆਨੇ ਉੱਦਮ
1. (ਬ) 2. (ੲ) 3. (ੲ) 4. (ੲ) 5. (ੲ)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

- MSMED ਐਕਟ..... ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਹੋਇਆ ਸੀ।
 - MSMED ਐਕਟ ਨੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।
 - ਸੂਖਮ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਰਮਾਣ ਇਕਾਈ ਵਿੱਚ
₹ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।
 - ਛੋਟੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਉੱਦਮ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੀਬਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
 - ਛੋਟਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਧੇਰੇ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।
1. 2006; 2. ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਟਰਨਓਵਰ 3. 1 ₹ ਕਰੋੜ 4. ਕਿਰਤ; 5. ਰੁਜ਼ਗਾਰ

ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ

- ਛੋਟੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
 - ਇੱਕ ਇਕਾਈ ਜੇ ਆਪਣੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 50% ਦੂਜੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਇਕਾਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
 - ਛੋਟੇ ਪੱਧਰ ਦਾ ਖੇਤਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਰਤ-ਸੰਬੰਧੀ ਖੇਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
 - ਛੋਟੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆ ਵਿੱਤ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ।
1. (T) 2. (T) 3. (T) 4. (T)

ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

- ਕਿਹੜੇ ਐਕਟ ਨੇ ਛੋਟੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਸੂਖਮ, ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਦਰਮਿਆਨੇ ਉੱਦਮ ਵਿਕਾਸ (MSMED) ਐਕਟ, 2006।
- ਉਹਨਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਛੋਟੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਉੱਦਮਾਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
ਉੱਤਰ: ਸੂਖਮ, ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਦਰਮਿਆਨੇ ਉੱਦਮ।
- ਛੋਟੇ ਉੱਦਮਾਂ ਦੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਮਾਪਦੰਡ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਪਲਾਂਟ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼।
- ਇੱਕ ਸੂਖਮ ਉੱਦਮ ਲਈ ਨਿਵੇਸ਼ ਸੀਮਾ ਕੀ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਜੇਕਰ ਇਹ ਨਿਰਮਾਣ ਚਿੰਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ₹ 25 ਲੱਖ ਤੱਕ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉੱਦਮ ਲਈ ₹ 10 ਲੱਖ ਤੱਕ।
- ਉੱਦਮ ਦੇ ਇੱਕ ਖੇਤਰ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਲਾਂਟ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ₹ 2 ਕਰੋੜ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਛੋਟਾ ਉੱਦਮ।
- ਇੱਕ ਦਰਮਿਆਨੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਉੱਦਮ ਲਈ ਨਿਵੇਸ਼ ਸੀਮਾ ਦੱਸੋ।
ਉੱਤਰ: ₹ 10 ਕਰੋੜ ਤੱਕ।
- ਸੇਵਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਉੱਦਮ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼
₹ 5 ਕਰੋੜ ਤੱਕ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਉੱਤਰ: ਦਰਮਿਆਨਾ ਉੱਦਮ।

ਛੋਟੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਛੋਟੇ MSME ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਸਕਦੇ ਹਨ?

ਉੱਤਰ: ਹਾਂ, ਛੋਟੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਸਕਦੇ ਹਨ:

- (i) ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ (ii) ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ
- (iii) ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ (iv) ਸਥਾਨਕ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਜੁਟਾਉਣੀ
- (v) ਪੇਂਡੂ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਰਚਨਾਤਮਕਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ।

2. ਭਾਰਤ ਦੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ MSME ਖੇਤਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ।" ਇਸ ਕਥਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਚਾਰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ।

ਉੱਤਰ: MSME ਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੁਕਤੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਗੇ:

- (i) ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ: ਇਹ ਖੇਤਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਖੇਤਰ ਹੈ।
- (ii) ਛੋਟੇ ਪੈਮਾਨੇ ਦੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਕੁੱਲ ਉਦਯੋਗਿਕ ਮੁੱਲ ਜੋੜਨ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 40 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਯੂਨਿਟ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪੂੰਜੀ ਵੱਡੇ ਉੱਦਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪੂੰਜੀ ਦਾ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਹੈ।
- (iii) ਇਹ ਇਕਾਈਆਂ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਅਤੇ ਹੁਨਰਾਂ ਦੀ ਲਾਮਬੰਦੀ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਹੋਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਅਣਵਰਤੇ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ।
- (iv) ਛੋਟੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਦੌਲਤ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

3. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ MSME ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਕ੍ਰੈਟੇਰੀਆ ਕੀ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੂਖਮ, ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਦਰਮਿਆਨੇ ਉੱਦਮਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਟਰਨਓਵਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਾਪਦੰਡ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਹੈ।

17. ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਪਾਰ

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਇੱਕ ਥੋਕ ਵਿਕਰੇਤਾ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ:

- (a) ਚੁਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ
- (b) ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਚੀਜ਼ਾਂ
- (c) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਸਤੂਆਂ
- (d) ਇਹ ਸਾਰੇ

2. ਥੋਕ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨਿਰਮਾਤਾ ਅਤੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਕੜੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ:

- (a) ਖਪਤਕਾਰ
- (b) ਸਪਲਾਇਰ
- (c) ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ
- (d) ਨਿਰਮਾਤਾ

3. ਸਮਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

- (a) ਸਸਤੇ ਜੈਕ
- (b) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ
- (c) ਹਾਕਰ
- (d) ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੇ ਵਪਾਰੀ

4. ਇੱਕ ਰਿਟੇਲਰ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੈਂਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ:

- (a) ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ
- (b) ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਖਾਸ ਲਾਈਨ
- (c) ਕੁਝ ਸਾਮਾਨ
- (d) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਾਮਾਨ

5. ਇੱਕ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟਲ ਸਟੋਰ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਡੀਲ ਕਰਦਾ ਹੈ:

- (a) ਲਗਭਗ ਹਰ ਚੀਜ਼
- (b) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ
- (c) ਸਿਰਫ਼ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਸਾਮਾਨ
- (d) ਤਿਆਰ ਪੂੰਜੀ

1. (a) 2. (c) 3. (b) 4. (a) 5. (a)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

1. ਇੱਕ ਥੋਕ ਵਿਕਰੇਤਾ ਉਤਪਾਦਕ ਅਤੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਕੜੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
 2. ਇੱਕ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਸੰਪਰਕ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।
 3. ਇੱਕ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਵਪਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।
 4. ਸਸਤੇ ਜੈਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਥਾਂ 'ਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।
 5. ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਹੀ ਲਾਈਨ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
1. ਖਪਤਕਾਰ; 2. ਖਪਤਕਾਰ; 3. ਕਿਸਮ; 4. ਨਾ ਕਰੋ; 5. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਟੋਰ;

ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ

1. ਇੱਕ ਥੋਕ ਵਿਕਰੇਤਾ ਸਿੱਧੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਦਾ ਹੈ।

2. ਇੱਕ ਥੋਕ ਵਿਕਰੇਤਾ ਖਪਤਕਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਕੜੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
3. ਇੱਕ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਵਾਦ ਅਨੁਸਾਰ ਉਤਪਾਦਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।
4. ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
5. ਇੱਕ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟਲ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਕਈ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
6. ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਮਾਨ ਵੇਚਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵੈਂਡਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
7. ਮੇਲ ਆਰਡਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ, ਸਾਮਾਨ VPP ਰਾਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

1. (F) 2. (T) 3. (F) 4. (F) 5. (T) 6. (T) 7. (T)

ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਪਾਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਪਾਰ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਖਰੀਦੋ-ਫਰੋਖਤ ਹੈ।

2. ਘੁੰਮਣ ਵਾਲੇ ਰਿਟੇਲਰ ਕੌਣ ਹਨ?

ਉੱਤਰ: ਘੁੰਮਣ ਫਿਰਨ ਵਾਲੇ ਵਪਾਰੀ ਉਹ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸਥਾਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

3. ਦੋ ਘੁੰਮਣ-ਫਿਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ।

ਉੱਤਰ: (i) ਹੋਂਕਰ ਅਤੇ ਪੈਡਲਰ (ii) ਸਸਤੇ ਜੈਕ

4. ਕਿਹੜਾ ਵਪਾਰੀ ਘੱਟ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਸਾਮਾਨ ਵੇਚਦਾ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਇੱਕ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ

5. ਕਿਹੜਾ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਵਪਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਟੋਰ

ਛੋਟੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਪਾਰ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਪਾਰ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਖਰੀਦੋ-ਫਰੋਖਤ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਨੂੰ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਪਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਮੁਦਰਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਘਰੇਲੂ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਘਰੇਲੂ ਵਪਾਰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

2. ਇੱਕ ਥੋਕ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ।

ਉੱਤਰ: ਥੋਕ ਵਿਕਰੇਤਾ ਇੱਕ ਵਪਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਤੋਂ ਥੋਕ ਵਿੱਚ ਸਾਮਾਨ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਦਾ ਹੈ।

ਉਸਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ:

- (i) ਇੱਕ ਥੋਕ ਵਿਕਰੇਤਾ ਥੋਕ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਵੇਚਦਾ ਹੈ।
- (ii) ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਵਪਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- (iii) ਉਹ ਨਿਰਮਾਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਕੜੀ ਹੈ।
- (iv) ਉਹ ਉਤਪਾਦਕ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

3. ਥੋਕ ਵਿਕਰੇਤਾ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਇੱਕ ਥੋਕ ਵਿਕਰੇਤਾ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ:

- (i) ਉਹ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ।
- (ii) ਉਹ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕਰਕੇ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਰਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- (iii) ਇੱਕ ਥੋਕ ਵਿਕਰੇਤਾ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕੀਮਤ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- (iv) ਉਹ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪੂੰਜੀ ਤਿਆਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।
- (v) ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ।

4. ਇੱਕ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।

ਉੱਤਰ: ਇੱਕ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਮਾਨ ਵੇਚਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਵੱਡੇ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਵਿਚੋਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਥੋਕ ਵਿਕਰੇਤਾ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਕੜੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਸੰਪਰਕ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦਾ ਵਪਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਆਮ ਵਪਾਰੀ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

5. ਘੁੰਮਣ ਵਾਲੇ ਰਿਟੇਲਰ ਕੌਣ ਹਨ?

ਉੱਤਰ: ਇਹ ਉਹ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਦੁਕਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣਾ ਸਮਾਨ ਵੇਚਣ ਲਈ ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਘੁੰਮਦੇ ਅਤੇ ਘੁੰਮਦੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਫੇਰੀ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ, ਫੈਡਰਲ, ਸਸਤੇ ਜੈਕ, ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੇ ਵਪਾਰੀ, ਗਲੀ ਦੇ ਵਪਾਰੀ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦਾ ਪੂੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਛੋਟਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੇ ਉਤਪਾਦ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ।

6. ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਥੋਕ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ?

ਉੱਤਰ: ਥੋਕ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ:

- (i) ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਥੋਕ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।
- (ii) ਉਹ ਥੋਕ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੇਚੇ ਜਾਂਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।
- (iii) ਉਹ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਸਾਮਾਨ ਵੇਚਦੇ ਹਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਥੋਕ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਥੋਕ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।
- (iv) ਇਹ ਥੋਕ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਕੜੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।

7. ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟਲ ਸਟੋਰ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸੋ।

ਉੱਤਰ: ਇੱਕ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟਲ ਸਟੋਰ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਚੂਨ ਸੰਗਠਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਛੱਤ ਹੇਠ ਕਈ ਵਿਭਾਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਵਿਭਾਗ ਇੱਕ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਮੁਹਾਰਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਵਿਭਾਗ ਕੇਂਦਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਗਠਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਭਾਗ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕੇਂਦਰੀ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਹਨ। ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਸਾਰੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟਲ ਸਟੋਰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ।

8. ਚੇਨ ਸਟੋਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ?

ਉੱਤਰ: ਇੱਕ ਚੇਨ ਸਟੋਰ ਸਿਸਟਮ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਨੈੱਟਵਰਕ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕੋ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਾਨਾਂ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹਨ।

ਚੇਨ ਸਟੋਰਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:

- (i) ਚੇਨ ਸਟੋਰ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਮਾਹਰ ਹਨ।
- (ii) ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀਕ੍ਰਿਤ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਖਿਤਿਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
- (iii) ਉਹ 'ਨਕਦੀ ਅਤੇ ਲਿਜਾਓ' ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।
- (iv) ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹਨ।
- (v) ਉਹ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਟਰਨਓਵਰ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

18. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰੋਬਾਰ

ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

- (a) ਘਰੇਲੂ ਕਾਰੋਬਾਰ
- (b) ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰੋਬਾਰ
- (c) ਇੰਟਰਪੋਟ ਵਪਾਰ
- (d) ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਪਾਰ

2. ਦੇ ਜਾਂ ਦੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

- (a) ਘਰੇਲੂ ਕਾਰੋਬਾਰ
- (b) ਥੋਕ ਵਪਾਰ
- (c) ਪ੍ਰਚੂਨ ਕਾਰੋਬਾਰ
- (d) ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰੋਬਾਰ

3. ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ:

- (a) ਦੇ ਕਿਸਮਾਂ
- (b) ਤਿੰਨ ਕਿਸਮਾਂ
- (c) ਚਾਰ ਕਿਸਮਾਂ
- (d) ਪੰਜ ਕਿਸਮਾਂ

4. ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਜੋਖਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?

- (a) ਬਾਹਰੀ ਵਪਾਰ
- (b) ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਪਾਰ
- (c) ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਪਾਰ
- (d) ਥੋਕ ਵਪਾਰ

5. ਬਿੱਲ ਆਫ਼ ਲੈਡਿੰਗ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ:

- (a) ਕਿ ਸਾਮਾਨ ਨਿਰਯਾਤ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ
- (b) ਸਾਮਾਨ ਆਯਾਤਕ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ
- (c) ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਮਾਲਕ
- (d) ਸਾਮਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਰਯਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

1. (a) 2. (d) 3. (b) 4. (a) 5. (c)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

1. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
 2. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਪਾਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜੋਖਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
 3. ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਪਾਰੀ ਜੋ ਚੇਨਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਪਾਰੀ ਨੂੰ ਸਾਮਾਨ ਵੇਚਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਵਪਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
 4. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਇੱਕ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਮੁਦਰਾ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
 5. ਐਂਟਰਪੋਟ ਵਪਾਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਹਨ।
 6. ਆਯਾਤ-ਨਿਰਯਾਤ ਕੋਡ ਨੰਬਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
 7. ਮਾਲ ਨਿਰਯਾਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।
1. ਦੇ ਜਾਂ ਵੱਧ; 2. ਹੋਰ; 3. ਅੰਦਰੂਨੀ; 4. ਵਿਦੇਸ਼ੀ; 5. ਹੋਰ; 6. ਖੇਤਰੀ ਲਾਇਸੈਂਸਿੰਗ; 7. ਕਸਟਮ।

ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ

1. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਦੇ ਜਾਂ ਦੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
 2. ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰਕ ਰਸਮਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ।
 3. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਲਾਗਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ।
 4. ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵੇਚਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਨੂੰ ਆਯਾਤ ਵਪਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
 5. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਜੋਖਮ ਅਤੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।
1. (T) 2. (F) 3. (T) 4. (F) 5. (T)

ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਕੀ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਦੇ ਜਾਂ ਦੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
2. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ।
ਉੱਤਰ (i) ਆਯਾਤ ਵਪਾਰ (ii) ਨਿਰਯਾਤ ਵਪਾਰ (iii) ਐਂਟਰਪੋਟ ਵਪਾਰ
3. ਜਦੋਂ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸਾਮਾਨ ਆਯਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਆਯਾਤ ਕਾਰੋਬਾਰ।
4. ਜਦੋਂ ਸਾਮਾਨ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੱਸੋ?
ਉੱਤਰ: ਨਿਰਯਾਤ ਕਾਰੋਬਾਰ।
5. ਜਦੋਂ ਸਾਮਾਨ ਬਾਹਰੋਂ ਆਯਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਯਾਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਵਪਾਰ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ?
ਉੱਤਰ: ਐਂਟਰਪੋਟ ਵਪਾਰ।

ਛੋਟੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

1. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
ਉੱਤਰ: ਦੇ ਜਾਂ ਦੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਪਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੇ ਜਾਂ ਦੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਸਤੂਆਂ ਜਾਂ/ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨਾਲ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਬਾਹਰੀ ਵਪਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਭਾਰਤ ਦਾ ਅਮਰੀਕਾ, ਜਾਪਾਨ, ਚੀਨ ਨਾਲ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰੀ ਵਪਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
2. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੱਸੋ।
ਉੱਤਰ: ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:
(i) ਆਯਾਤ ਕਾਰੋਬਾਰ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਸਾਮਾਨ ਆਯਾਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਲਾਗਤ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਭੌਤਿਕ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਸਾਮਾਨ ਵੀ ਜੋ ਕਾਫ਼ੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।
(ii) ਨਿਰਯਾਤ ਕਾਰੋਬਾਰ। ਜਦੋਂ ਸਾਮਾਨ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਨਿਰਯਾਤ ਵਪਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ, ਯੂਕੇ, ਫਰਾਂਸ ਨੂੰ ਸਾਮਾਨ ਦੇ ਨਿਰਯਾਤ ਨੂੰ ਨਿਰਯਾਤ ਵਪਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।
(iii) ਐਂਟਰਪੋਟ ਵਪਾਰ। ਕਈ ਵਾਰ ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਸਾਮਾਨ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਜਾਂ ਨਿਰਯਾਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਆਯਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸਨੂੰ ਐਂਟਰਪੋਟ ਵਪਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਸਾਮਾਨ ਦੇ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।
3. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਦੱਸੋ (ਦੋ ਕਾਰਨ):
ਉੱਤਰ: ਬਾਹਰੀ ਵਪਾਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ:

1. **ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਅਸਮਾਨ ਵੰਡ।** ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡੇ ਨਹੀਂ ਗਏ ਹਨ। ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਦੇਸ਼ ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਧੇਰੇ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸਸਤੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ ਕੁਝ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਿਹਤਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਬਾਹਰੀ ਵਪਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

2. **ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ।** ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅੰਤਰ ਹਨ। ਕੁਝ ਦੇਸ਼ ਵਿਕਸਤ ਹਨ, ਕੁਝ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁਝ ਘੱਟ ਵਿਕਸਤ ਹਨ। ਘੱਟ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਆਯਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਉਤਪਾਦਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਰਨ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਪਾਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।

4. **ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਦਰਪੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੇ।**

ਉੱਤਰ: ਬਾਹਰੀ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹਨ:

1. **ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ।** ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਲੰਬੀ ਦੂਰੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਪਾਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਾਮਾਨ ਦੂਰ-ਦੂਰਾਡੇ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜੋਖਮਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜਾਈ ਵਿੱਚ ਸਾਮਾਨ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਖਤਰਿਆਂ ਲਈ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਜੋਖਮਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਲਾਗਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

2. **ਆਯਾਤ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਪਾਬੰਦੀਆਂ।** ਹਰੇਕ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਰਿਵਾਜ ਅਤੇ ਆਯਾਤ, ਨਿਰਯਾਤ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਨਿਰਯਾਤਕਾਂ ਅਤੇ ਆਯਾਤਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਕਸਟਮ ਰਸਮਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਬਾਹਰੀ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

5. **ਨਿਰਯਾਤ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਕੋਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੀ ਹੈ?**

ਉੱਤਰ: ਇੱਕ ਨਿਰਯਾਤਕ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਇੱਕ ਕੋਡ ਨੰਬਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਫਰਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਰਯਾਤਕ ਫਾਰਮ CNX (ਨਿਰਯਾਤਕ ਲਈ ਕੋਡ ਨੰਬਰ) ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਨਿਰਯਾਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਆਮਦਨ ਕਰ ਦਾ ਸਥਾਈ ਖਾਤਾ ਨੰਬਰ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਰਜ਼ੀ RBI ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਵੇਰਵੇ ਕ੍ਰਮਬੱਧ ਹਨ, ਤਾਂ ਬੈਂਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੋਡ ਨੰਬਰ ਅਲਾਟ ਕਰੇਗਾ।